

III 4321j.  
A FELSŐ-ZEMPLÉNI  
EV. REFORM. EGYHÁZMEGYE

1905. SZEPTEMBER 4-ÉN ALSÓ-MIHALYIBAN  
== TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK ==

JEGYZŐKÖNYVE

SZERKESZTETTE

PÉTER MIHÁLY  
EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.

XXII. FÜZET.

SÁROSPATAK, 1905.  
NYOMTATTA RADIL KÁROLY AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.



III. 4321 j.  
A FELSŐ-ZEMPLÉNI  
EV. REFORM. EGYHÁZMEGYE

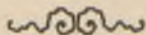
1905. SZEPTEMBER 4-ÉN ALSÓ-MIHÁLYIBAN  
== TARTOTT ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK ==

J E G Y Z Ő K Ö N Y V E

SZERKESZTETTE

PÉTER MIHÁLY

EGYHÁZMEGYEI PAPI FŐJEGYZŐ.



SÁROSPATAK, 1905.

NYOMTATTA RADIL KÁROLY AZ EV. REF. FŐISKOLA BETŰIVEL.





## JEGYZŐKÖNYVE.

### *Jelen voltak:*

*Hutka József esperes és Dókus Gyula legidősebb egyházmegyei világi tanácsbíró kettős elnöklete alatt: Fejes István tb. esperes, s.-a.-újhelyi lelkész; Szegő Béni, Kozma Antal, Kádár János, Tudja Mihály, Virág József papi, Dókus Ernő, Nemes Lajos világi tanácsbírák. Séra János hardicsai, Janka Károly homonnai missiói, Rácz József kistráskai, Erdélyi András lasztóci, Tomory Pál m.-izsépi, Kiss Tamás málcai, Tóth István alsó-mihalyi-i, Kozma Gedeon szöllőskei, Nyitray Lajos tussai lelkészek. Hubay Bertalan b.-újlaki h.-lelkész, Marton János s.-a.-újhelyi és Baczó Balázs csarnahói s.-lelkészek. — Mint egyházi küldöttek: Isépy Géza m.-izsépi, Bernáth Gyula m.-jesztrebi, Ilosvay Zsigmond alsó-mihalyi-i főgondnokok. Molnár István b.-újlaki, Bekényi Mihály csarnahói, Várady Pál deregnyői, Bárczy Gusztáv gálszécsi, Ugray Lajos homonnai, Molnár József n.-bári-i, Kis Bajza János n.-toronyai, Pálúr Miklós miglészi, Nagy János szöllőskei, Csörgő András hegyi-i, Nádházy Károly kistoronyai, Vargaestók János garanyi küldöttek, több tanító és számos érdeklődő.*

*Elmaradásukat igazolták: Bernáth Elemér e.-m. gondnok, Bessenyei István és Diószeghy János világi tanácsbírák, dr. Isépy Tihamér e.-m. ügyész, Soltész Gyula kisazari, Bottka Bertalan gercelyi, Horkay Bertalan abarai, Szombathy Antal kolbásai, Sztankovics Lajos n.-ráskai lelkészek.*

*Elmaradását nem igazolta: Melko István ladmóci lelkész, miért is a szokásos 4 kor. díjban elmarasztaltatik s behajtásával az esperes megbíztatik.*

A megalakulás során Péter Mihály papi főjegyző jelenti, hogy több egyházból nem jelentették be az egyházi képviselőket.

Az egyházmegyei közgyűlés utasítja az egyházak lelkészeit, hogy egyházuk képviselőit minden egyes esetben jelentsék be az esperesi hivatalnál.

**1.** A közgyűlést a templomban tartott istenítisztelet előzte meg, amely alkalommal Nyitrai Lajos tussai lelkész imádkozott.

**2.** Esperes jelenti, hogy Bernáth Elemér egyházmegyei gondnok betegsége miatt most is akadályozva lévén a megjelenésben: — a társelnöki szék elfoglalására tehát Dókus Gyula legidősebb világi tanácsbírót kéri fel, ki is helyét elfoglalván, pár üdvözlő szó után

a közgyűlést megnyitja.

**3.** Esperes jelenti, hogy Séllyey Győző hardicsai, Pálúr Miklós miglészai, Gyarmathy László zempléni tanítók és Kövy Jolán abarai tanítónő az eskü letételére jelentkeztek. Ezzel kapcsolatban a főjegyző jelenti, hogy bár a tavaszi gyűlés alkalmával Szombathy Béla kolbásai, Árokszállásy János miglészai tanítók és Kúthy Anna magyarsási tanítónő az esküt letették, az ezen eskütételről szóló jkönyvi pont a jkönyvből kimaradt. Ezen tényállás utólagos jegyzőkönyvezését kéri.

Az előbb megnevezettek az esküt az egyházmegyei közgyűlés színe előtt ünnepélyesen letévén, esperes őket szívélyes szavakkal üdvözölte s működésükre Isten áldását kérte. A főjegyző előterjesztésében foglalt tanítók eskütétele ezennel utólagosan jegyzőkönyvbe foglaltatik.

**4.** A f. é. tavaszi e.-m. közgyűlés 9. sz. határozatára jelenti a csarnahói egyház előjárósága, hogy iskoláját 4000 korona költséggel a jelen év folyamán felépítette. Jelenti továbbá, hogy új tanítói lakot is szándékszik építeni és erre a célra segílyt kér az egyházmegyétől.

A csarnahói egyház jelentése tudomásul vétetik, segélykérvénye pedig áttétetik az e.-m. segélyosztó-bizottsághoz.

5. Egyházmegyénk tavaszi közgyűlésének 11. és a főtiszteletű egyházkerület 9. számú jegyzőkönyvi pontjában tőke és kamattartozásának kimutatására és mielőbbi kilizetésére utasítván a zempléni egyház presbyteriumát, ez utóbbi jelenti, hogy tőketartozását 3152 koronában állapítja meg, kamattartozásának törlesztésére pedig 1717 koronát fizetett ki a begyűlt könyöradományokból, mely összeg által 1157 koronás tartozása kamatai folyó évi július hó 10-ig, 2000 koronás tartozása kamatai pedig az 1902. évi október hó 1-ig vannak kiegyenlítve.

Ezzel kapcsolatosan jelentik, hogy könyöradományokból 1957 koronát vettek be, mely összegből 1719 kor. 96 fillért egyházkerületi kamattartozásuk törlesztésére, 78 koronát a gyűjtők jutalmazására s a többit templomuk tetőzetének kijavítására fordították.

Egyházmegyénk személyes felelősség terhe alatt utasítja a zempléni egyház lelkészét és presbyteriumát, hogy a folyó év végén az egyházkerületi pénztártól beszerzendő kimutatások alapján állapítsa meg tartozását, ossza tíz részre és tíz év alatt kamataival együtt törlessze le. Amennyiben pedig a könyöradományokból begyűlt összeget rendeltetésétől eltérőleg használta fel, ezt térítse vissza s úgy ezt, valamint a tíz évi annuitás befizetését minden év tavaszán tartandó egyházmegyei gyűlésen okmányszerűleg igazolja.

Felhívatik egyszersmind az egyházlátogatóság, hogy az egyházmegye fenti határozatának mikénti végrehajtásáról személyesen győződjék meg és tegyen jelentést

6. A morvai egyház előjárósága az ottani iskola és tanítólak építési költségeinek fedezése céljából az 1905. évre tett 1400 kor. és az 1906. évre tett 2000 koronás egyházi adó-kivetést megerősítés céljából bemutatja.

Miután a kivetés szabályszerű módon történt és az ellen felszólamlással senki sem élt, az egyházmegye a kivetést megerősíti.

7. F. é. tavaszi egyházmegyei közgyűlésünk 13., 27. és 28-ik pontjaira vonatkozólag, melyek az iskolai hiányok pótlásáról intézkednek, részint a beadott egyház-elöljárósági befelelésekből, részint az iskolalátogatók jelentéseiből, az tűnik ki, hogy Ladmócon, Kis-Azarban, Magyarsason, Imregen, Szalókon az iskolai felszerelési hiányok kellőképen pótoláltak. Hiányos a felszerelés ma is a nagybári-i, garanyi, szöllőskei és málcai egyházak iskoláiban. Csarnahóra nézve nem érkezett e részben jelentés. Nagyráska, Miglész ingyen tanszerekért folyamodott a vallás- és közokt. minisztériumhoz s ez utóbbi jövőre szándékozik iskoláját felépíteni. Tussa a legszükségesebb tanszerek beszerzését ígéri, a többiekért jövőre fog folyamodni a vallás- és közokt. minisztériumhoz. Morva azt kérelmezi, hogy a hiányzó tanszereket az új iskola és tanítói lak felépítése után szerezhesse be. M.-Izsép jelenti, hogy iskolát és tanítói lakot a jövő év folyamán fog építeni.

Az előterjesztés első része tudomásul vétetik. A többire nézve pedig útasíttatnak a felsorolt egyházak elöljárói, hogy a különböző természetű iskolai hiányok mielőbbi pótlásáról gondoskodjanak. És pedig azok az egyházak, amelyekben az iskolai felszerelés hiányos, vagy a maguk erejéből pótolják a fenforgó hiányokat az 1904. évi tavaszi egyházkerületi jkönyv 58-ik sz. határozata tekintetbevételével, vagy pedig a jövő év jún. 15-ig folyamodjanak a hiányzó tanszerekért a tanfelügyelő útján a vallás- és közokt. minisztériumhoz. Mindnyája pedig tegyen jelentést annak idején tett intézkedéseiről az esperesi hivatalnak, az esperes pedig az egyházmegyei közgyűlésnek.

8. Olvastatott a kazsui temető ügyében a folyó évi tavaszi közgyűlés 14. szám alatt hozott határozatára az egyházmegye ügyészének jelentése, melyben jelenti, hogy a megbízatásnak,



amennyiben Gálszécsben még nem volt, mindeddig eleget nem tehetett.

Felkéretik az egyházmegye ügyésze, odahatni szíveskedjék, hogy az egyházmegyei közgyűlés megbízatásának a legközelebbi ülésig eleget tenni módjában álljon.

9. A folyó évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 15. pontja, mellyel a bodzásujlaki járás egyházlátogatóságának figyelme a ladmóci regále-kártalanítási tőkére felhívott.

További nyilvántartásba helyeztetik.

10. Péter Mihály főjegyző felolvassa a jelen év április hó 5-én Sátoraliauhelyen tartott közgyűlés 16-ik pontjára vonatkozólag, a homonnai missiói egyház és az ottani ág. h. ev. egyház közötti jogviszony rendezése tárgyában, kiküldött közös bizottságnak, az 1905. év június hó 15-én Varannón felvett következő jegyzőkönyvét:

## JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Varannón, 1905. június hó 15-én, a homonnai ev. ref. missiói és az ottani ág. h. ev. egyház közötti jogviszony rendezése tárgyában kiküldött közös bizottság ülésén.

### *Jelen voltak:*

*Hutka József felső-zempléni ev. ref. esperes, mint a felső-zempléni ev. ref. egyházmegye által kiküldött bizottság elnöke és Lörincz János merészpataki ág. h. ev. lelkész, mint a tiszavidéki ág. h. ev. egyházmegye által kiküldött bizottság elnöke, közös elnökletök alatt: a felső-zempléni ev. ref. egyházmegye részéről Bessenyei István világi tanácsbíró és Péter Mihály egyházmegyei papi főjegyző; a tiszavidéki ág. h. ev. egyházmegye részéről Werner Gyula merészpataki, Kail Béla a varannói ág. h. ev. egyházak felügyelői, Goldberger János kladzáni ág. h. ev. lelkész, mint bizottsági tagok; a homonnai ev. ref. missiói egyház részéről Janka Károly lelkész és Mándy István főgondnok.*

1. Hutka József felső-zempléni ev. ref. esperes, társelnök, üdvözlővén a teljes számban megjelent bizottságot, előadja, hogy a jelen ülésnek a célja a homonnai ev. ref. missiói és az ottani ág. hitv. ev. egyház közötti jogviszony rendezése feletti tanácskozás s előadja továbbá, hogy a tárgyalás alá veendő ügy tanulmányozásával és előadásával Péter Mihály f.-zempléni ev. ref. egyházmegyei papi főjegyzőt s bizottsági tagot bizta meg, — kit, miután az ügy előadására s a jegyzőkönyv vezetésére is felkért, — ezzel az ülést megnyitja.

2. Péter Mihály előadó részletesen ismerteti az ügy előzményeit, nevezetesen, hogy ügy a felső-zempléni ev. ref., mint a tiszavidéki ág. h. ev. egyházmegye azért küldötte ki a most ülésező közös bizottságot, hogy a homonnai ev. ref. és az ág. h. ev. egyház között még az 1890. év március 1-én létrejött egyezséget, mely mindeddig felső hatósági megerősítésben nem részesült s emiatt a két egyház előhaladása hátráltatva van, — vegye tárgyalás alá; miután főbb vonásokban visszapillantást vet azon mozgalmakra, melyek a homonnai ev. ref. missiói egyház megalakulásáig a Homonnán és vidékén élő protestantizmus érdekében mindkét testvéregyház részéről folytatattak: felolvassa a két egyház közt az 1890. márc. 1-én létesített egyezségi pontozatokat.

Lőrincz János meréspataki ág. h. ev. lelkész, mint a tiszavidéki ág. h. ev. egyházmegye által kiküldött bizottság elnöke, illetőleg a közös bizottsági ülés társelnöke, szintén visszapillantást vetvén a jelen ügy előzményeire, a történeteket a fentiekkel egyezőleg elősorolja. — előadja továbbá, hogy a jelen ügynek előzetes meg-tanácskozása végett ők, mint a tiszavidéki egyházmegye által kiküldött bizottság, már ülésezett is s megállapodásokat a következőkben terjeszti elő: Az ág. h. ev. bizottság kész örömmel venné, ha a Homonnán és vidékén élő két testvérfelkezet egyesülése azon értelemben, mikép az 1890. évben létrejött egyezség célozza: megtörténhetnék annál inkább, mert ez mind a két felkezetnek csak üdvére válhatnék. De mig az akkor létesített egyezségi pontokat elfogadják, kifogásolják azt, hogy a homonnai missiói egyház megalakulása óta az ág. h. ev. egyházat illető anyakönyvi adatok, — 2—3 eset kivéve, — sohasem küldettek el az illetékes kladzáni lelkészi hivatalhoz. Azért azon óhajvásának ad a bizottság nevében kifejezést, hogy jusson a közös bizottság oly értelmi megállapodásra, hogy az anyakönyvi adatokat illetőleg, a múltak mulasztásai is pótlatsauak olyképen, hogy minden eddigi adat is küldessék meg a kladzáni lelkészi hivatalnak.

Janka Károly a kifogásolt eljárással szemben megjegyzi, hogy a kladzáni anyaegyház lelkészi hivatalát illető anyakönyvi adatok a homonnai ev. ref. lelkészi hivatalnál levő postakönyv tanúsága szerint 1895. évig, vagyis a polgári anyakönyv behozataláig mindig pontosan áttétettek az anyaegyház lelkészi hivatalához; mi okból nem vezették ott be, azt nem tudja. Hogy az adatok 1895. óta be nem szolgáltatnak, ez szerinte csak abban lelheti magyarázatát, hogy az anyakönyvvezetés polgárivá vált. Azonban ő mindig figyelemmel volt arra, hogy a homonnai különféle iskolákba beiratkozott ág. h. ev. gyermekek névsora, a vizsgázottak névsora és érdemrendje s a homonnai egyház állapotáról szóló névkönyvek minden évben megküldessenek a tiszamolléki egyházkerület püspöki hivatalának, amint azok tényleg megtörténtek.

3. Az egész ügy állása ily módon megvilágosítván: a közös bizottság — szemeltartásával az 1890. évben hozott egyezségnek, — egyhangúlag a következő határozatban állapodott meg:

*a)* A Homonnán és vidékén élő ág. h. ev. felekezet a gersdi egyezés II. pontja alapján hozzácsatlakozik a homonnai ev. ref. missziói anyaegyházhoz, mert át van hatva az egyesülésben rejlő erő tudatától s attól mind a két felekezetre nézve csak jobb jövőt vár.

*b)* A homonna és vidéki ág. h. ev. hívek jogilag ezután is a kladzáni anyaegyházhoz fognak tartozni, anyakönyveik ott vezetnek, amiből foly, hogy a homonnai ev. ref. lelkész az anyakönyvi adatokat minden functio után a kladzáni lelkészi hivatalhoz tartozik átteni, azon adatokat is, melyek a homonnai ev. ref. egyház anyakönyveiben az egyház megalakulása óta bennfoglaltatnak, de amelyek a postakönyv igazolása szerint nem küldettek a kladzáni anyaegyház lelkészi hivatalának.

*c)* A Homonnán és vidékén élő ág. h. ev. egyháztagok minden egyházi functióra szabadon hivatják meg akár a homonnai ev. ref., akár a kladzáni ág. hitv. ev. lelkészt. Bármelyik lelkészt hívják is meg, temetésért és esketésért 6—6 koronát, keresztelésért 2 koronát fizetnek a fungáló lelkésznek, továbbá a kladzáni tanítónak temetésnél a szokásos díjat; végül a kladzáni lelkészt és tanítót szolgálata esetén fuvar, vagy fuvardíj illeti. De az 1890. évben létesült azon egyezséget, hogy a klad-



záni lelkészt és tanítót akkor is stóla illeti, ha szolgálatot nem teljesítettek, socialis, hitéleti szempontból nem tartja a bizottság elfogadhatónak, célravezetőnek; mindig azt a lelkészt illette meg a stóla, aki a szolgálatot teljesítette. Ellenben az ekkép előállható stólavesztésnek államségély útján való kárpótlása tekintetében a kladzáni lelkész az illetékes felső hatóságok útján a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnál tegye meg a szükséges lépéseket.

d) Amennyiben az ág. h. ev. hívek a parochiavásárláshoz s a templomépítéshez tehetségük szerint hozzájárultak s így azokhoz joguk van, ebből kifolyólag az ág. h. ev. híveknek a homonnai ev. ref. lelkész által tartott istenitiszteleteknek mindenkor jogosan és szabadon látogathatása mellett, — jogukban van a templomban saját szertartásaik szerint Karácsony, Húsvét és Pünköst első napja reggelét kivéve, az általuk meghatározott, az anyaegyház lelkésze által teljesítendő istenitiszteleteket, úrvacsoraosztásokat tartaniok, amiről a homonnai lelkész mindig előre értesítendő. Ez istenitiszteletek száma maguk az ág. h. ev. hívek által háromban állapittatik meg ez idő szerint. Joguk van továbbá a homonnai ev. ref. lelkész hivatalos működését a 3. pont értelmében mindenkor igénybevenni és sem a templom, sem a lelkészi teendők teljesítése meg nem tagadható mindaddig, míg az ág. h. ev. hívek az ev. ref. egyházzal való egyezkedés szerint az elvállalt feltételeket teljesítik.

e) Az ág. h. ev. hívek ugyanazon kulcs szerint, mint a reformátusok, egyházi adófizetésre kötelezik magukat egyszersmindenkorra s az egyházi adó behajtására nézve, ha esetleg valamikor valaki az ág. hitv. ev. hívek  $\frac{2}{3}$  részének akarata ellenére megtagadná, ugyanazon törvények alkalmazandók, melyek a református hívekre nézve is érvényben vannak. Megjegyzendő, hogy, ha valamely ág. h. ev. egyháztag az anyaegyházban is gyakorolni akarná az egyháztagokat megillető jogokat, ott is fizetni tartozik az egyházi adókat, amiből kifolyólag jogai ott is megmaradnak, de ez a körülmény a homonnai egyházhoz való viszonyát meg nem változtatja.

f) Az egyháztanács a lelkész és gondnokon kívül nyolc egyháztanácsosból alakul a ref. egyházi törvények



23. § a értelmében. Főgondnoknak, tekintet nélkül arra, hogy melyik felekezethől, — mindig az választandó, aki- ben a közbizalom összpontosul. A többi 8 tag felerész- ben ev. ref., felerészben ág. h. ev. egyháztagokból áll. De ha a főgondnok református, akkor az algondnok ág. h. ev. legyen és megfordítva.

g) Az ág. h. ev. hívek, ha tehetik, taníthatják gyermekeiket az anyaegyház lelkészével úgy népiskolai vallástanárra, mint a confirmatiohoz is előkészíttethetik. De ha ezt bármi ok miatt nem tehetnék: azon esetben a homonnai ev. ref. lelkész fogja úgy a vallást tanítani, mint a confirmandusokat a confirmatiohoz előkészíteni, mégpedig az ág. h. ev. egyház tankönyvei, illetőleg ká- téja szerint. Amelyik lelkész végezte a confirmatioi ok- tatást, az teljesíti a confirmálást is.

#### 5. E jegyzőkönyv

2 példányban szerkesztendő s az egyezségi pontok megerősítése végett, — az összes iratokkal együtt a fe- llettes felső-zempléni ev. ref., illetőleg a tiszavidéki ág. h. ev. egyházmegyékhez terjesztendők.

6. A jegyzőkönyv hitelesítésére: Hutka József felső-zempléni ev. ref. esperes, Lőrincz János meréspataki lelkész, mint bizott- sági elnökök, Besseney István f.-zempléni világi tanácsbíró, Wer- ner Gyula meréspataki ág. h. ev. felügyelő és Péter Mihály felső- zempléni ev. ref. egyházmegyei papi főjegyző, mint bizottsági tagok küldetnek ki.

#### 7. Több tárgy nem lévén:

az ülés berekesztetik.

Kmfnt.

Jegyzette s kiadta:

PÉTER MIHÁLY,

f.-zempléni e.-m. papi főjegyző.

HUTKA JÓZSEF,

a f.-zempléni ev. ref. egyház-  
megye esperese.

LŐRINCZ JÁNOS,

biz. elnök.

WERNER GYULA,

KAIL BÉLA.

A jegyzőkönyv egész terjedelmében tudo- másul vétetvén, a közös bizottságnak abban fog- lalt egyezségi pontozatai a homonnai ev. ref.

missiói egyház és az ottani ág. h. ev. egyház közötti jogviszony rendezése tárgyában egész terjedelmében elfogadlatnak, a határozat a főt. egyházkerületre felterjesztendő.

11. Tavaszi közgyűlésünk 17. számú határozatára Dókus Ernő világi tanácsbíró a Szondy-Kenessey alap rendeltetését feltüntető, a nevezett alap gondnokságának 1868. évi május hó 6. és 7-én Pesten tartott üléséről felvett jegyzőkönyvi határozatot bemutatja.

A bemutatott jegyzőkönyvi határozat egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktattatni határoztatott:

6. Agentiális gondnok jelenti végre, hogy az általa kezelt alapítvány eredeti tőke mennyisége a gondnoki díjazásra szolgáló 1050 frt. beleértésével, a végrendelet szerint 5250 frtot tévén csak, jelenleg a hátralékokon kívül, de beletudva a dunántuli főt. egyházkerületnél őrzés végett letett adós-levelekben foglalt összegeket is, 17784 frt. 59 krt. tészen: végrendelező kegyes Asszonyunk szándékával egyezőnek véleményezné, ha a tőke örökös öregbitése helyett, a végrendeletileg hagyott összegzen felül lévő tőkék évi jövedelme évenként kegyes célokra fordíthatnók.

A gondnoki kar magáévá tévén kezelő gondnok indítványát, mindaddig, míg másképp intézkedni jónak nem látja, elrendeli, hogy mindazon kamatösszeg, mely a végrendeletben kiszabott 5250 frt. alaptőke és gondnoki díjon felül lévő tőkék után évenként bejő, négy egyenlő részre osztatván, a kezelő gondnok által a négy főt. egyházkerület pénztári hivatalához lészen évenként s pedig január hóban küldendő; egyúttal az értekezlet elnöke felkéretik, hogy e határozatról mind a négy egyházkerület főt. Superintendensei urait minél előbb értesíteni méltóztassék avégből, hogy általuk illető Egyházkerületeik szöllitassanak fel, miszerint a most érintett kegyes adományt, közgyűlési elhatározásuk szerint a kebelökben lévő egyházak közül a gyámoltást legnagyobb mérvben igénylőnek, de mindég tel-

jes összegében adja ki, s ennek eszközzéséről a gondnoki kart jegyzőkönyvi kivonata megküldése útján értesíteni ne terhelteessék. Kiadta Eöri Szabó Sándor gondnok, mint megbízott jegyző.

Ezen határozatból világosan kitűnik, hogy ezen alap kamatai a gyámolítást leginkább igénylő egyháznak adandó. Miután azonban a nagyráskai egyház ezen kamatokat a lelkész részére engedte át, egyházmegyénk, kijelentésével annak, hogy ez jövőre nézve praecedensül nem szolgálhat, kivételesen megengedi, hogy a nagyráskai egyház a szóban lévő kamatokat a nagyráskai lelkésznek átadja.

**12.** F. é. tavaszi e. m. gyűlésünk 23. sz. határozatával felhívta az iskolalátogatókat, hogy a jelen gyűlésre tegyenek jelentést arra nézve, hogy a vallástanítás az egyes iskolákban a tiszáninneri tanterv szerint történik-e? A tantervben kijelölt énekek pontosan betanítatnak-e? Felvezetik-e a tanítók és vallástanító lelkészek növendékeiket vasár- és ünnepnapokon a templomba, kivéve a hideg téli időket?

Miután a beadott iskolalátogatói jelentésekből az tűnik ki, hogy az iskolalátogatók e határozatot merőben figyelmen kívül hagyták: felhívatnak, hogy máskor válaszoljanak az egyházmegye határozatára, legközelebb pedig tegyenek jelentést e tárgyban a jövő őszi em. közgyűlés elé.

**13.** A f. évi tavaszi egyházmegyei közgyűlés 24. pontjára vonatkozólag az esperes jelenti, hogy Papp József szalóki, Zábory Pál málcai, Kecske-méthy Zsigmond kistráskai tanító 3—3 korona Eötvös-alap járulékát, Zolnay Gergely imregi tanító 4 korona bírságát, Hollós János tanító 2 kor. tagsági díját és 4 korona bírságát, végül Pálur József zempléni tanító 4 kor. bírságát, 2 kor. 1904. évi tagsági díját és 3 kor. Eötvös-alapjárulékát behajtván, a tanító-egyesületi pénztárba befizette.

Tudomásul szolgál.

**14.** Ugyanezen egyházmegyei közgyűlés 25. pontjára a

nagybári-i egyház számadási ügyére vonatkozólag Szász Tihamér ev. ref. s. lelkész jelenti, hogy a számadási ügy még befejezést nem nyert.

Az ügy további nyilvántartásba helyeztetett.

**15.** Tavaszi közgyűlésünk 30. pontjára a nagytoronyai felügyelő lelkész jelenti, hogy a gondnoki számadásban szereplő 10 K. erdei kihágási ügyből kifolyó felelősség elkövetéseért és felbélyegzéseért fizetett ki a körjegyzőnek. Jelenti egyuttal, hogy az egyház követelése a híveken nem 40, de 150 K. 50 fill., amely összeg egyes kisebb kiadások fedezése céljából tett kivetések hátrálékaiból származik.

A jelentés tudomásul vétele mellett utasítatik az egyház elöljárósága, hogy minden évben készítsen szabályszerű költségvetést, abba az összes szükségleteket vegye fel, ne pedig apró kivetések útján fedezze a szükségleteket.

**16.** Tavaszi közgyűlésünk 39. számú pontjára a ladmóci egyháztanács jelenti, hogy az úgynevezett „Komáromy“-féle belsőség eladása, a vevő kivándorlása miatt meghiúsult.

Tudomásul vételik.

**17.** U. a. e. m. gyűlés 32. sz. határozatára jelenti a szalóki egyház elöljárósága, hogy a tanító istállója még a folyó év folyamán rendbehozott, s az iskola és tanítói lak befedése a napokban szintén befejezést nyert.

Tudomásul vételik.

**18.** Péter Mihály főjegyző a jelen év tavaszán, Sátoralja-Ujhelyen tartott közgyűlés 35. pontjára vonatkozólag az őszi vándorgyűlések megszüntetése tárgyában a következő jelentést, illetőleg indítványt terjeszti be:



### *Nagytszeteletű Egyházmegyei Közgyűlés!*

A jelen év tavaszán Sátoralja-Ujhelyen tartott egyházmegyei közgyűlésen szóbeli indítványt tettem arra nézve, hogy az egyházmegyeinkben még szokásban lévő őszi vándorgyűléseket szüntessük be, illetőleg hogy azokat jövőben állandóan egy helyen, pl. Sátoralja-Ujhelyen tartsuk meg. Ezen szóbeli indítványomra vonatkozólag, a nt. egyházmegyei közgyűlés 35. sz. a. azon határozatot hozta, illetőleg arra utasított, hogy indítványomat írásban adjam be az őszi közgyűlésre. E határozatnak hódolva, van szerencsém indítványomat írásban nyújtani be, a következő indokok kíséretében.

Nagytszeteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Ha az u. n. vándorgyűlések felett helyesen akarunk ítélni, némi történeti világitásra van szükségünk. Tény, hogy a magyarországi prot. egyház kezdetől a legújabb időkig csak vándorgyűléseket ismert. Ennek oka azonban az egyház viszonyaiban keresendő. Ugyanis, amiképen ma is látjuk azt, hogy egy keletkezéskorban lévő, vagy ifjúkorát élő intézmény évről-évre másutt tartja gyűléseit, azért, hogy magát a nagyközönség előtt megismertesse, eszméit terjeszthesse, népszerűsítse, tagokat, pártfogókat gyűjtsön s a közönség rokonszenvéből újabb és újabb impulzusokat merítsen, még inkább így volt ez, így kellett ennek lennie a protestáns egyházban. Ugyanis a magyarországi ref. egyházban az első századokban az egyházmegyei gyűlések nem csupán közigazgatási forumok voltak, de törvényalkotással is foglalkozó, hitvitákat is tartó, papszenteléssel is összekötött gyűlések stb. Miután pedig e tárgyak mind alkalmasak voltak a prot. eszméinek terjesztésére, az egyház szervezetének megismertetésére, az érdeklődés felkeltésére és ébrentartására, ezért intézkedtek őseink úgy, hogy egyházmegyei gyűléseik minden évben más gyülekezetben tartassanak meg. A gyűléstartást megkönnyítette azon körülmény, hogy alig volt olyan egyházunk, melyben egy, vagy több patronus is ne lakott volna, akik a gyűléseket ellátták, azok költségeit fedezték, úgy, hogy az ilyen vándorgyűlések az egyházra semmi megterheléssel nem jártak, erkölcsi hasznot pedig bőven hoztak épen e fent eszetelt körülmények miatt.

De a helyzet, nt. egyházmegyei közgyűlés, ma már egészen más. Más először is abban a tekintetben, hogy az egyházmegyéek régi functioi a törvényhozás, a hitviták, a papszentelések stb. elenyésztek, vagy más forumra ruháztattak, az egyházmegyei közgyűlés ma már tisztán közigazgatási szervezet. A közigazgatás száraz működése

apró-cseprő, sőt sokszor bántó tárgyai pedig nem keltik fel az érdeklődést, amit őseink a régi szabású vándorgyűlésekkel elértek, amit legjobban bizonyít azon tapasztalati körülmény, hogy ezen gyűléseink nemcsak hogy a más felekezetűekre nézve nem bírnak vonzó erővel, de még saját hitfelekezetű hiveink közül is csak azok jelennek meg azon, akiknek jelenlétére okvetlenül szükség van. Mivel tehát megszűnt az ok, a cél, amely a vándorgyűléseket megteremtette: már ezért is beszüntetendők.

De más a helyzet, nt. e.-megyei közgyűlés, a tekintetben is, hogy ezen vándorgyűléseknek rendszerint tetemes költséggel való ellátása már régi idő óta gyülekezeteink terhe. Én tudom azt, nt. egyházmegyei közgyűlés, hogy vannak egyházak, — nem nálunk, de más egyházmegyékben, — melyek a gyűléstartás terhét meg sem érzik, — de nálunk az felesleges teherrel nehezedik majdnem minden egyházunkra. Mert igaz ugyan, hogy a gyűlés ellátása 27 év alatt egyszer következik be egy gyülekezetben, de akkor is az egyházak anyagi megkárosításával jár, amit bizonyít azon tény, hogy egyik egyház alapítványát költi el e célra, egy másik adósságokba keveredik, egy harmadik pedig zúgolódásokat támasztó kivetéseket alkalmaz hiveire. E körülmény szerintem az óhajtott erkölcsi előhaladást hátráltatja, holott mi épen ezért tartozunk munkálkodni. Ez a másik ok, amiért a vándorgyűléseket beszüntetendőnek tartanám.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Érveimet még egyszer röviden ismétlem. Miután a vándorgyűlések nem tartoznak többé azon eszközök közé, amelyekkel a vallásosságot emelni lehetne, mert a hitbuzgóság fokozásának ma már jobb eszközei vannak és miután a vándorgyűlések anyagi károkat okoznak, amiért azokat a legtöbb egyház megszüntette: anélkül, hogy azon helyeken a hitbuzgóság csökkent volna: indítványozom, méltóztassék kimondani, hogy az őszi vándorgyűlések ezennel megszüntetettnek és jövőben az őszi gyűléseket is S.-A.-Ujhelyen fogjuk megtartani.

Mély tisztelettel vagyok

Gálszécs, 1905. aug. 8.

A Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés

alázatos szolgálója:  
PÉTER MIHÁLY,  
e.-megyei papi főjegyző.

Egyházmegyei közgyűlésünk beható vita után, szótöbbséggel határozatilag kimondotta, hogy az őszi, u. n. vándorgyűlések, továbbra is fentartandók; egyúttal azonban, jövőre, azok az egyházak, melyek az ilyen gyűléseket ellátni önjölkéből nem képesek, utasítatnak, hogy az ellátás költségeinek fedezése iránt kellőleg indokolt kérvénnyel segélyért folyamodjanak az egyházmegyéhez, mely az ily egyházak terheinek könnyítéséről gondoskodni fog.

**19.** Ugyanezen egyházmegyei közgyűlés 37. pontjára vonatkozólag Horkay Bertalan abarai lelkész kéri, hogy a f. év tavaszán S.-A.-Ujhelyen tartott lelkészértekezletről és egyházmegyei közgyűlésről történt elmaradása igazoltnak vételvén, a reá kirótt 10 korona bírság töröltessék.

Az egyházmegyei közgyűlés az elmaradást igazoltnak véve, a 10 korona bírságpénznek törlését elrendeli, felhívatik azonban nevezett, hogy jövőre belegség okából való elmaradását mindenkor orvosi bizonylattal igazolja.

**20.** Tavaszi közgyűlésünk 39. pontjára a szőlőskei egyház előljárósága az egyház presbyteriuma által hozott s az egyház közgyűlése által is elfogadott ama határozatát, mely szerint az egyház váltóadosságainak törlesztése céljából az egyházkerület-től 2000 K kölcsön felvételét határozta el, bemutatja.

A szabályszerű módon hozott határozat, miután az ellen felelkezés be nem adatott, az egyházmegye által jóváhagyatik.

**21.** Tavaszi közgyűlésünk 40. jegyzőkönyvi pontjában hozott határozatával annak kiderítésével bízván meg Bottka Bertalan adminisztrátor-lelkészt, hogy mennyiben felel meg a valóságnak a bodzásujlaki egyház azon panasza, hogy tűzkára alkalmával 2260 koronát hozott a biztosító-társaság levonásba s mily okból történt a levonás: nevezett adminisztrátor betereszti a biztosító-társaság kimutatását, mely szerint a 2.223,918



számú kötvényen 4000 koronára biztosított templom, paplak, tanítói lak, iskola és csűrért kifizettek 3550 koronát; a 2.779,645 számú kötvényen 2960 koronára becsült istálló, szin, magtár, csűrért kifizettek 2450 koronát és a 2.986,786 számú kötvényen 732 koronára biztosított terményekért kifizettek 606 K 96 fillért, vagyis 7792 korona biztosítás után kifizettek 6606 K 96 fillért és levontak 1186 koronát.

Miután a kimutatásból nem tűnik ki, hogy mily címen történt a levonás, egyházmegyénk a főt. Püspök úr megkeresése mellett felhívandónak határozza a biztosító-társaságot annak kimutatására, hogy mily címen történt a levonás s ha avulás címén, úgy a szerződés ellenére levont összegnek visszatérítésére kötelezze a biztosító-társaságot, ha pedig azért, mert ennyi értékű részek megmaradtak, úgy felkérendőnek határozza a főtiszteletű egyházkerületet, hogy a biztosító-társasággal legközelebb kötendő szerződésben méltóztassék oly intézkedést felvenni, hogy az egyházak hasonló károsodásoktól megkímélve legyenek.

**22.** A jelen év tavaszán Sátoraljauhelyen tartott közgyűlés 48. p. szerint a Mándy István világi tanácsbíró lemondásával megüresedett világi tanácsbírói állásra június 1. határidőül szavazás rendeltetvén el, azzal az utasítással, hogy ha az első szavazás alapján senki se nyerne általános szőlőbbséget, a szavazatlontó-bizottság tegye meg a lépéseket a második szavazás elrendelése iránt, midőn a szavazatok aug. hó 20-ig lesznek leadandók. Erre vonatkozólag olvastatott a szavazatlontó-bizottságnak 1905. június hó 9-én Sátoraljauhelyen felvett jegyzőkönyve, mely szerint a beadott 28 érvényes szavazat közül általános szőlőbbséget senki sem nyervén: a két legtöbb szavazatot nyert Isaák János és Diószeghy János között pótszavazás rendeltetvén el. A meghirdetett pótszavazás eredményéről 1905. augusztus hó 28-án, Sátoraljauhelyen felvett szavazatlontó-bizottsági jegyzőkönyv szerint, a beérkezett 29 érvényes szavazat közül, Diószeghy Jánosra 16, Isaák Jánosra 13 szavazat esvén, s így Diószeghy János varannói főszołga-



bíró 3 szavazattöbbséggel a f.-zempléni ev. ref. egyházmegye világi tanácsbírájává megválasztott.

Ezzel kapcsolatban olvastatott Diószeghy János világi tanácsbíró távirata, mely szerint hivatalos elfoglaltatása miatt akadályozva van a megjelenésben, míg egyfelől a kitüntető bizalmat hálásan veszi, másrészt kéri a közgyűlést, hogy esküjét a következő közgyűlésen tehesse le.

Diószeghy János világi tanácsbíróvá választása tudomásul vétetik, felkéri egyházmegyénk, hogy tanácsbírói esküjét leteendő, a jövő tavaszi közgyűlésen jelenjen meg.

**23.** Ugyanazon egyházmegyei közgyűlés 47. pontjára, Tudja Mihály deregnyői ev. ref. lelkész, Papp József szalóki ev. ref. tanító eskütételéről szóló bizonylatát bemutatja.

Tudomásul szolgál.

**24.** U. a. e. m. közgyűlés 56. sz. határozatára jelenti a n.-bári-i egyház előjárósága, hogy a tanítói lakot jó karba fogja hozni.

Tudomásul vétetik. Egyben utasíttatik a n.-bári-i egyház előjárósága, hogy az ügy állásáról tegyen majd jelentést a jövő őszi e. m. közgyűlés elé.

**25.** Tavaszi közgyűlésünk 58. számú határozatára a gerselyi egyház előjárósága a templomépítésre vonatkozó tervet és költségvetést jóváhagyás végett bemutatja és az építkezés engedélyezését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés a kir. államépítészeti hivatal által felülvizsgált építési tervet és költségvetést, miután az alapszabályszerű módon letárgyaltatott s az építés ellen felszólamlás be nem adatott, jóváhagyja ugyan, az építkezést azonban mindaddig, míg az egyház ki nem mutatja, mily fedezettel rendelkezik, nem engedélyezi. Miért is felhívatik az egyház előjárósága ez irányban való jelentéstételre.

**26.** Tavaszi közgyűlésünk 62. számú határozatára a ladmóci egyház előjárósága jelenti, hogy a konvertálni tervezett adósság az iskolának 1874. évben történt jókarba helyezésére s a lelkészlaknak a múlt év folyamán történt átalakítási költségeinek fedezésére vétetett fel. Jelenti továbbá, hogy az 5000 kor. földhitelintézeti jelzálogos kölcsön kötvényét és törlesztési tervét az eljárás hosszadalmassága miatt ez idő szerint még be nem mutathatja.

A jelentés tudomásul vétele mellett egyházmegyénk az 5000 kor. kölcsön felvételét engedélyezi, az esperest a kötvény záradékolására felhatalmazza és felhívja, hogy ennek megtörténtéről annak idején tegyen jelentést. Egyidejűleg az egyházlátogatóság köteleességévé tétetik annak ellenőrzése, hogy a kölcsönösszeg tényleg az engedélyezett célra fordított.

**27.** Ugyanezen egyházmegyei közgyűlés 64. pontjára vonatkozólag a bodzásujlaki ev. ref. egyház előjárósága jelenti, hogy a Lesko Sára és Lajos Borhála-féle alapítvány 1406 korona és nem 1742 koronát kitevő együttesen kezelt tőkéből 806 korona kölcsön van adva, míg 600 korona takarékpénztárilag kezeltetik.

Tudomásul szolgál.

**28.** Ugyanazon egyházmegyei közgyűlés 65. pontjára vonatkozólag az egyházmegye esperese jelenti, hogy a bodzásujlaki templom építésére vonatkozó 8000 korona költségvetést megerősítette.

Tudomásul szolgál.

**29.** Ugyanazon egyházmegyei közgyűlés 66. sz. határozatával kapcsolatban a b.-ujlaki egyház előjárósága betérjeszt egy az esperes által is megerősített presbyteri és közgyűlési jkőnyvi határozatot 4000 korona egyházkerületi kölcsön templomépítés céljára való felvétele tárgyában.

Tudomásul vétetik s az ügy a mellékelt ügyiratokkal együtt az egyházkerületi közgyűlés elé terjesztetik.

30. Ugyanazon egyházmegyei közgyűlés 70 pontjára jelenti a gercselyi egyház lelkésze, hogy mihelyt templomuk felépül, azonnal beszerzik a szükséges úrvacsorai poharat.

Tudomásul vétetik s értesítetik az egyház lelkésze, hogy a beszerzés után tegyen majd jelentést az egyházmegyének.

31. Az egyetemes konvent 1905. június hó 14—16. napjain Budapesten tartott ülése jkönyvének 41. pontjára vonatkozólag, mely szerint az istenítiszteleti rendtartás a magyarországi ref. keresztyén egyházban c. javaslatra nézve az egyházmegyék véleményeinek a betérjesztése kívántatott: Péter Mihály főjegyző a következő előadói véleményét terjeszti be:

*Nagyítiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!*

Alólirottat a Nagyítiszteletű Esperesi Hivatal azzal bizta meg, hogy „az istenítiszteleti rendtartás a magyarországi református keresztyén egyházban“ c. konventi javaslatról, mely a nagyítiszteletű egyházmegyék elbírálása alá bocsáttatott, — előadói véleményt adjon be a nagyit. egyházmegyei közgyűléshez. Midőn ezt tenni szerencsés vagyok, lehetetlen, hogy figyelmemet ki ne terjesszem azon másik javaslatra is, melyet e tárgyban Novák Lajos sárospataki főiskolai tanár terjesztett a konventi bizottság elé, de amelyet tudvalevőleg a konvent bizottsága nem fogadott el. — Alólirott is azon helyzetben vagyok, hogy a konventi bizottság javaslatát ajánljam a nagyit. egyházmegyének elfogadásra a következő okokból.

Azon törekvésben, mely az istenítiszteleti rendtartás ügyében megnyilatkozott, senki sem akart reformot, hanem csupán annyit, hogy a különböző gyülekezetekben a legkülönbözőbb módon gyakorolt istenítiszteleti rendtartás, a mostani és a történetileg igazolt gyakorlat figyelembe vételével, — elhagyatván a helyi, a kirívó specialitások, — egységesíttessék az egész magyarországi egyházban. A Novák-féle javaslat azonban minden kiválósága mellett oly reformot hozna be, amely először elvi szempontból veszedelmes, másodsor istenítiszteletünket nem vonzóvá, de még unalmasabbá tenné a mostaninál. Ugyanis e javaslat azon elvből indulva ki, hogy az istenítiszteletben egyfelől a hármasságnak, másfelől a



kettősségnek kell uralkodni: az első megtestesítéseül, igazolásául az istenítészelet lefolyását is három helyhez köti: az úrasztalához, a szószékhez, majd ismét az úrasztalához. A második elv keresztülvitele végett pedig a lelkész és gyülekezet párhuzamos működésének nagyobb tért biztosít.

De az elsővel veszedelmes újítást hozna be az egyházba, a másodikkal pedig még unalmasabbá tenné istenítészeletünket a mainál, mint mondtam. Ami az első állításomat illeti, Novák Lajos az istenítészeletnek három helyen való lefolyását több érveléssel igyekszik ugyan igazolni, de mindezek meg nem ingathatják azon eddig egyetemesen vallott protestáns főelvet, hogy az istenítészelet központja, mindenekfelett kiemelkedő főrésze az igehirdetés; mert hiszen a szószék nemcsak azért van magasabban, hogy az igét mindenki hallja, hanem az ige mindent uraló méltóságáért is. Már pedig, — hiába mondja Novák Lajos javaslata, hogy az istenítészelet ezután is az igehirdetés, mint világító torony körül folyék, — ahogy az istenítészelet szerinte végbemenne, — központjául az úrasztala volna kijelölve egy minden alkalommal mindent uraló magasabb helyül. Azért volna tehát veszedelmes ez az újítás, mert ez önkéntelenül is azon gondolatot ébreszthetné fel, hogy úrasztalunk oltárszerű, vagy legalább egy lépést tettünk az oltári szolgálat felé. Mert az, hogy bizonyos imák csak a pap által mondhatók el, bizonyos imák csak a pap által zengedezhetők el: akarva nem akarva is közeledés az oltár felé, a predikátorságtól az áldozás fogalma felé. Emiatt is elvetendőnek tartanám a javaslatot. Különben is sem a történeti múlt, sem a gyakorlat, sehol, mint tudjuk nem ajánlja behozatalát.

De a Novák-féle javaslat elfogadásával nem vonzóvá, inkább túlterheltté, tehát unalmasabbá tesszük istenítészeletünket. Igazolnunk kell ezt először az éneklés, másodszer az imádkozás túlságos szereplésével, amit pedig ő a kettősséggel, a párhuzamossággal igyekszik megokolni. Hogy előbb az első állításunkat igazoljuk: azt, hogy az énekléssel mily nagy mértékben terhelhetnek meg a gyülekezeti tagok, egy kimutatásra van szükségünk. A vasárnap d. e. és d. u. istenítészeletben 3-al, a hétköznapiban 1-el több ének szerepelne a mainál; keresztelésnél eggyel, úrvacsora-osztásnál ismét hárommal több. Házassulók esketésénél 2-vel, temetésnél, még ha az úti énekek elhagyatnának is, 6-al. Templomszentelésnél a rendes vasárnapi énekek száma összesen 7, ezenkívül ahány cselekvény, annyi ének, mely ezeket egymástól elválasztaná s



mindenik cselekvénynél annyi ének, amennyi előíratik. Nem lehetetlen azért, hogy egy templomszentelésnél 19--20 ének is felzendülne. Egyéb felavatási ünnepélyeknél is mindenütt egy énekkel több lenne a mainál. Novák ugyan azt mondja, hogy ez a sok ének, gyorsabb, szabályosabb éneklésre sarkalná a gyülekezetet; de ha egy mintaszerűen éneklő gyülekezetet képzelünk is magunk elé, úgy sem tudjuk elgondolni az ily sok énekkel megrakott isteniszteletet a túlterhelés veszedelme nélkül. Ugyanezt érnők el a sok imádkozással, mely a Novák-féle javaslatba felvétellett; ő ugyan az utóbbi baj ellen azon szert ajánlja, hogy rövidebben imádkozzunk és hogy az imának csak egyes részeit használjuk itt vagy ott, pl. egy ima legyen tisztán csak könyörgés, vagy hálaadás, ne úgy, mint ma, midőn egy ima minden alkatrészt magában foglal. Azonban ha lehetséges volna is az imának ily szétszaggatása, holott az ima oly egységes tartozik lenni, mint az emberi test, vagy mint egy óda, melyeknek szétszaggatása meg nem történhetik a harmónia megzavarása nélkül; mondom, még ha lehetséges volna is ez, — de akkor is lelkészeinknek egy ily szabály szerint összeállított imakönyvet kellene kezökbe adni, mert ki gondoskodik arról, hogy az önmagok által alkotott imák emelnék a stilszerűséget, amit Novák javaslata sürget.

Ezen a lelkészre, de különösen lelkésztanítóra, gyülekezetére fűrasztó rendszer miatt sem ajánlanám, tehát e javaslat elfogadását, még ha mindjárt a kettősség a párhuzamosság, a mozgalmasság, a változatosság okából ajánlatná is az.

De nem ajánlom a Novák-féle javaslat elfogadását továbbá azért sem, mert az istenisztelet jó részét megkötöttnek jelenti ki, miután a protestantismus lelke ezt a pórázon való járást nem tűri meg, ez ellenkezik annak a lelkével; de nem másfelől azért sem, mert rendszerében nem tudjuk, miért köt meg valamit itt vagy ott, hiába mondja Novák javaslata, hogy csak azt kötötte meg, amit az isteni akarat megkötött, vagy amit az egyház eleven lelkiismerete ilyen gyanánt elfogadott, mint aminők a sacramentumok, a pap theokratikus, vagy liturgikus kiválósága és azok a formulák, melyek evangéliumi egyházunknak legspecifusabb elveit fejezik ki, míg ellenben annak, mit maga az isteni lélek korlátlaná és szabaddá tett, mi sem emeltünk hiú korlátokat; az igehirdetésnek és a szív buzdulásának, az imádkozásnak stb.; mert ha az igehirdetés szabad, akkor nemcsak ez elvből, sőt semmiféle elvből sem folyik az, hogy míg a beszédek mindenütt szabadoknak van-

nak nyilvánítva, addig a papszentelésnél a felszentelő szertartási beszéde, a püspökszentelésnél a szertartást vezető esperes beszéde kötött legyen; sem az, hogy míg a könyörgés több helyen szabad, de már a confirmáltakért, a házasságokért való könyörgés kötött legyen, mert tudunkkal ezeket sem az isteni akarat, sem az egyház eleven lelkiismerete sohasem kötötte meg; a jelzett esetek a liturgus kiválóságát sem jelzik, specifikus prot. elvünket sem fejezik ki, mert épen Novák javaslata szerint egyik pap is felszentelheti a másikat, miután nincs az egyházban semmiféle rangfokozat.

Az áldás is egyszer szabad, máskor kötött, ismét máskor pedig meg sincs modva, hogy milyen legyen. Pl. vasárnap, kereszteszentelésnél, úrvacsoránál kötött; de már hétköznap, püspökszentelésnél, egyéb felszentelési cselekvényeknél szabad, a lelkészszentelésnél, egyházkelésnél pedig nem is tudni milyen. Ime csak a pár vonással érintett rendszertelenség miatt is nem ajánlom a javaslat elfogadását.

Midőn észrevételeimet ez egyik javaslattal szemben röviden megtettem: indokolom, miért tartom elfogadandónak a másik javaslatot, a konventi bizottságot, természetesen alább jelezve, hogy miféle módosításokkal.

E javaslat nem akar semmi rázkódtatásokkal járó reformot, hanem csak azon alkatelemeket veszi fel, melyek a történeti fejlődés folytán, lenyirbálásával a kirívó helyi specialitásoknak, — legtöbb gyülekezetünkben ma is meg vannak.

Bár nem jelzi, hogy melyek a kötött és melyek a szabad elemek, de mivel a mai állapotok figyelembevételével készült, remélhető, hogy a kötött elem sem lesz benne túlságos. Nem terheli meg az istenitiszteleket sok énekléssel és imádkozással, de az énekek számát ott, ahol azok alkalmazására szükség van, néhány darab felvételével növeli. Mint mai istenitiszteleletünkben, úgy ezen javaslatban is keresztül van vive úgy a hármasság, mint a kettőség, párhuzamosság elve, de míg a Novák-féleben ez széles mederben folyik, itt épen olyanban, mint amelyet az istenitisztelelet megkíván, hacsak fárasztó nem akar lenni a lelkészre és a gyülekezeti tagokra. Általánosságban tehát a konventi javaslatot elfogadhatónak ítélem, mert azt célozza, ami után óhajtoztunk, hogy az ismeretes elemek felhasználásával, de reformok nélkül egységes, egyforma képe legyen istenitiszteleletünknek az egész magyarországi református keresztyén egyházban.

Csakhogy persze ezt a keretet meg kellene tölteni lélekkel

és étellel. Mert ám magyar református istenítiszteletünknek csak egyik hibája volt az egyformaság hiánya. Ha a különbözőképen végbement istenítiszteletünkben is lett volna lélek és élet, sokkal emelőbb hatást ért volna el; ha most ez egységesbe aztán valamiképp bejönne, az a hatás nem fog hiányozni.

Mi ugyanis az istenítisztelet lelke és élete? A szép imák, a jó, korszerű egyházi beszédek és a kifogástalan, szép, buzgó éneklés. Ha ezt betudnánk illeszteni csak a mostani keretbe is, nem jutott volna eszünkbe keresni még az egységet sem, másfelől pedig, ha ez még mindig késik, a gyülekezet pallérozatlan éneklése és az istenítisztelet többi részeinek nem egészen kielégítő színvonalon való tartása a mai keretben is kirívó marad; a Novákéban pedig egyenesen az, annyira, hogy sok helyen azok is elmaradnak az Úr házából, akik eddig még gyakorolják.

Legyen hát egyformaság, de legyen aztán az egységes keretben magasabb színvonalú tartalom. Orgona minden templomban, az orgona mellé képzett orgonisták, az orgonák mellett jól éneklő nép és a többi; ezek fogják pótolni a mai hiányokat, nem az ideoda való színpadi ugrálások. Mert ahol e kívánalmak meg vannak, istenítiszteletünk ott most is vonzó. Hogy sehol se érezzék ennek a nem létét, azon kellene munkálkodni. Én hiszem is, hogy most, mikor az egyformaság meglészen, az e felé való törekvés fogja képezni a magyarországi reformátusok legfőbb vágyát; mert hiszen már most is ezt keressük, csak hogy nem neveztük nevén a gyermeket. Érezzük a bajt, ánde azt külső flastromokkal akarjuk gyógyítani, holott a baj belső, melyet csak belsőleg lehet orvosolni.

Ami aztán a részleteket illeti: a javaslatra nézve a következő megjegyzéseim vannak e tekintetben. A 4. §-ba beszúrandónak tartom a virágvasárnap szót, mert református egyházunkban a virágvasárnap is ünnep. A 9. §-ból a keresztszüilék fogadástitelét kihagynám. A keresztelelésnél megengedném, hogy az a délelőtti istenítisztelet keretében is végbemehetne, mert tegyük fel, hogy filiákból, szórványokból ekkor hoznának kereszteni, tán azért is, hogy a keresztszüilék a templomi istenítiszteletben, melyet esetleg sokáig nem látogathatnak, részt vehessenek, miért tiltanók meg őket. A házassulók esketésénél, ha az a templomban s a gyülekezet jelenlétében történik, a szertartás végére egy éneket csatolnék, mert a végső ének különben sem hiányzik sehol. A temetést pótolnám a Novák-féle javaslattal, mely szerint a temetés a temetőn ér véget s ott az ő általa felvett elemeket



alkalmaznám. A lelkész szentelésnél meghagynám azt a szokást, hogy a felszentelendők térdepelnek, mert nem érteném, hogy hát a püspöknek az ő felszentelésénél miért kellene térdepelni? Szép, ősi szokás, ne hagyjuk el. Ennyit kívántam megjegyezni a részletekre nézve s ezzel a konventi javaslatot egészében és e változtatással elfogadásra ajánlom.

Mély tisztelettel vagyok

Gálszécsen, 1905. augusztus 23.

A nagytiszteletű felső-zempléni egyházmegyének

alázatos szolgája

PÉTER MIHÁLY,

papi főjegyző.

Egyházmegyénk az előadói véleménynek egész terjedelmében jegyzőkönyvbe való iktatásával, az istenitiszteleti rendtartásra vonatkozólag a konventi bizottság javaslatát fogadja el általánosságban, mert e javaslat nem akar semmi rázkódtatással járó reformot létesíteni, hanem csak azon alkatelemeket veszi fel, melyek a történeti fejlődés folytán — lenyirbálásával a kirívó helyi specialitásoknak — legtöbb gyülekezeteinkben ma is meg vannak. Bár a javaslat nem jelzi, melyek a kötött és szabad elemek, de mivel a mai állapot figyelembevételével készült, egyházmegyénk reméli, hogy a végleges munkát a prot. lelkész szabadságának tekintetbevételével fog elkészülni. De elfogadja egyházmegyénk a konventi javaslatot azért is, mert az nem terheli meg az istenitiszteletet sok énekléssel és imádkozással, mégis az énekek számát, ott, ahol azok alkalmazására szükség van, néhány darab felvételével növeli. Mint mai istenitiszteletünkben, úgy ezen javaslatban is keresztül van vive, úgy a hármasság, mint a kettősség, vagy párhuzamosság elve és épen olyan keretben, mint amelyet az istenitisztelet megkíván, hacsak fárasztó nem akar lenni a lelkészre és gyülekezetre nézve. A konventi javaslat azt célozza, ami után óhajtoztunk, hogy az ismeretes istenitiszteleti elemek felhasz-



nálásával, de reformok nélkül egységes, egyforma képe legyen isteniszteletünknek az egész magyarországi ref. keresztyén egyházban.

A részletekre nézve kimondja egyházmegyénk a következőket. A konventi javaslat 4-ik §-ába beszúrandó volna a „virágvasárnap“ szó, mert református egyházunkban a virágvasárnap is ünnep. A 9. §-ból a keresztszülék fogadástétele hagyandó ki, mert ez a gyakorlatban keresztülvihetetlen. A keresztelésnél megengedendő, hogy az a délelőtti istenisztelet keretében is véghez-mehetne, mert ha filiákból, szórványokból ekkor hoznának kereszteni, talán azért is, hogy a keresztszülék a templomi isteniszteletben, melyet esetleg sokáig nem látogathatnak, részt vehessenek, miért tiltanók meg őket? A házasulók esketésénél, ha az a templomban, a gyülekezet jelenlétében történik, a szertartás végére egy ének csatolandó, mert e végső ének különben sem hiányzik az egész javaslatban sehol. A temetésről szóló szöveg pótlendő a Novák-féle azon javaslattal, mely szerint a temetés a temetőn ér véget s ott a Novák-féle elemek volnának alkalmazandók. A lelkész-szentelésnél meghagyandó azon szokás, hogy a felszentelendők térdepelnek, mint a püspökszentelésnél a püspök is térdepel a javaslat szerint.

E határozat a főt. egyházkerületre felterjesztetik.

**32.** Esperes a hegyi-i templom építési tervét és költség-előirányzatát bemutatja.

Miután az építkezést elhatározó presbyteri és egyházközségi határozatok be nem mutatottak, az építkezési engedély megadható és az építkezési terv s költségvetés jóváhagyható nem volt. Felhívatik azonban az esperes, hogy az említett határozatokat kívánja be s ha meggyőződik, hogy eme határozatok törvényes módon

hozattak s azok ellen felebhezés he nem adattott: az építési engedélyt adja meg és a tervet, valamint a költségvetést erősítse meg.

**33.** Esperes Nyitray Lajos tussai lelkésznek ezen állásába történt beiktatása alkalmával felvett jegyzőkönyvet bemutatja.  
Tudomásul vétetik.

**34.** Péter Mihály papi főjegyző felhatalmazást kér, hogy a közgyűlési jegyzőkönyveket a sárospataki főiskola nyomdájában nyomathassa.

A felhatalmazás megadatik.

**35.** Esperes jelenti, hogy Hubay Bertalan sátoralja-ujhelyi segédlelkészt a bodzásujlaki egyházba az özvegyi évet élvező özv. Gyarmathy Sománé mellé segédlelkészül kirendelte. Ezzel egyidejűleg tárgyalatott Hubay Bertalan kérvénye, a kápláni kongruának részére leendő kiutalása iránt.

Esperes azon jelentése, hogy Hubay Bertalan sátoralja-ujhelyi segédlelkészt a bodzásujlaki egyházba segédlelkészül kirendelte, helyeslőleg tudomásul vétetik és esperes megbíztatik, hogy ellátása, fizetése, szóval az ügy anyagi részének elintézése iránt az özvegy és a segédlelkész meghallgatása mellett saját hatáskörében intézkedjék. Tekintettel továbbá arra, hogy nevezett segédlelkész az említett egyház lelkészévé már meg is választatott, részére a helyettes lelkészi címet adományozza az egyházmegye.

Hubay Bertalan azonban azon kérelmével, hogy a kápláni kongrua részére adassék át, miután arra a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr rendelete értelmében egyedül az özvegy lelkésznek van joga, elutasítatik.

**36.** Esperes a Rác Ádám által a nagykázméri egyház javára tett és Horváth Gézánál kihelyezve volt 1000 korona alapítványról szóló takarékbetéti könyvet bemutatja.

A betéti könyv megőrzés végett a dékánnak kiadatik.

**37.** A hegyi-i egyház elöljárósága a templomépítés költségeinek fedezése céljából az egyházkerülettől felvenni elhatározott 5000 K kölcsönre vonatkozó presbyteriumi és közgyűlési határozatokat jóváhagyás céljából bemutatja.

Miután az, hogy a hozott határozatok szabályszerű módon meghirdették s azok ellen felebbezés be nem adatott, nem igazoltatott, a kölcsön felvétele ez idő szerint nem engedélyeztetik. Felhatalmaztatik azonban az esperes, hogy ha az említett törvényes kellékek előtte pótlólag igazoltatni fognak, a határozatokat erősítse meg.

**38.** Esperes jelenti, hogy Sütő Kálmán miglész lelkész, mint az özv. Gyarmathy Sománé megbízottja és Hubay Bertalan b-újlaki h.-lelkész, az utóbbi díjazására nézve oly értelmű megállapodást létesítettek, hogy özv. Gyarmathy Sománé köteles lesz Hubay Bertalannak a jövő év ápr. 24-éig a paplakon való lakás mellett tisztességes teljes ellátást adni és 400 kor. fizetésnek ápr. 24-ig eső részét kiszolgáltatni. Jelenti egyszersmind, hogy a készpénz fizetésére nézve abban állapodtak meg, hogy azt az esperes fizesse ki Hubay Bertalannak az özv. Gyarmathyné részére kiutalandó káplántartási kongruából. A stóla természetesen tisztán a h.-lelkészt fogja illetni.

Az egyházmegyei közgyűlés e megállapodást tudomásul veszi, jóváhagyja és megerősíti. Az esperest pedig utasítja, hogy az özv. Gyarmathy Sománé részére kiutalandó káplántartási kongruából a Hubay Bertalannak eső díjat neki közvetlenül küldje el.

**39.** Dékán beterjeszti az egyházmegyei lelkészek jelen évi országos özvegy-árva, gyámügyi járulékaikról szóló kimutatást.

A kimutatás egész terjedelmében jegyzőkönyvbe foglaltatik, a lelkészeket pedig utasítja egyházmegyénk, hogy a járulékaikat f. évi nov. hó 1-ig — minden további felszólítás nélkül küldjék be a dékáni hivatalba. A kimutatás a következő:



## KIMUTATÁS

az orsz. ref. lelkészi özvegy-árva gyámintézet 1905-ik évi járulékaikról a tiszáninneni egyházkerület felső-zempléni egyházmegyéjében.

Sorszám	Egyházközség és gyámintézet tag neve.	10 <sup>0</sup> -os be- lépési járú- lék fejében		2 <sup>1,0</sup> -os tagsági díj fejében		Hátraleékok és f. é. járul. végösszege összesen		Jegyzet
		Kor.	f.	Kor.	f.	Kor.	f.	
1	Abara, <i>Horkay Bertalan</i>	10	—	43	79	53	79	
2	Bánóc, <i>Hutka József</i>	10	—	49	47	59	47	
3	B.-Újlak	—	—	—	—	—	—	Üresedésben van
4	Csernahó, <i>Stefán Mihály</i>	10	—	43	77	53	77	
5	Deregyő, <i>Tudja Mihály</i>	10	—	46	32	56	32	
6	Gálszécs, <i>Péter Mihály</i>	10	—	46	86	56	86	
7	Gercsely, <i>Botka Bertalan</i>	10	—	54	76	64	76	
8	Hardicsa, <i>Séra János</i>	10	—	41	25	51	25	
9	Homonna, <i>Janka Károly</i>	10	—	50	56	60	56	
10	Kaszú	—	—	—	—	—	—	Üresedésben van
11	K.-Azar, <i>Soltész Gyula</i>	10	—	41	72	51	72	
12	K.-Bári	—	—	—	—	—	—	Üresedésben van
13	K.-Ráska, <i>Rácz József</i>	10	—	42	06	52	06	
14	Kolbása, <i>Szombathy Antal</i>	10	—	41	50	51	50	
15	Ladmóc, <i>Melkó István</i>	54	23	39	42	93	65	Bel. jár. 2. harmada
16	Lasztóc, <i>Erdélyi András</i>	10	—	40	68	50	68	
17	Lasztómér, <i>Virág József</i>	10	—	52	58	62	58	
18	Legenye, <i>Kadár János</i>	10	—	40	28	50	28	
19	Málca, <i>Kiss Tamás</i>	10	—	51	11	61	11	
20	M.-Izsép, <i>Tomory Pál</i>	10	—	50	35	60	35	
21	M.-Jesztreb, <i>Kozma Antal</i>	10	—	40	83	50	83	
22	Migléc, <i>Sütő Kálmán</i>	10	—	41	58	51	58	
23	Mihályi, <i>Tóth István</i>	56	66	42	47	99	13	Bel. jár. 3. harmada
24	Nagy-Ráska, <i>Stankovics Lajos</i>	10	—	41	13	51	13	
25	N.-Toronya	—	—	—	—	—	—	Üresedésben van
26	Sátoralja-Újhely, <i>Fejes István</i>	—	—	77	30	77	30	
27	Szóllóske, <i>Kozma Gedeon</i>	10	—	47	80	57	80	
28	Tussa, <i>Nyitray Lajos</i>	63	08	31	90	94	98	Bel. jár. 1. h., t. díj 8 hón.
29	Zemplén, <i>Szegő Benő</i>	10	—	48	45	58	45	
	Összesen	383	97	1147	94	1531	91	

Deregyő, 1905. július 25.

A végrehajtó-bizottság nevében megerősítettik.  
Budapest, 1905. aug. 3-án.

TUDJA MIHÁLY,  
egyházm. dékán.

PETRIK ELEK,  
biz. előadó.



**40.** Olvastatott a kolbásai egyház kérvénye, melyben az építkezésekből származott adósságának a törlesztése céljából 504 kor. 44<sup>0</sup>/<sub>0</sub>-os rendkívüli egyházi adókiivetés megerősítéseért folyadodik. Csatolja a kiivetési lajstromot két példányban, a kiivetés jóváhagyásáról szóló presbyteri és egyházközségi közgyűlési jegyzőkönyvet, s a presbyterium jegyzőkönyvét arról, hogy a kiivetés ellen senki nem felebhezett.

Egyházmegyei közgyűlés a bemutatott okmányok alapján a kiivetést, -- mint amely a törvények ide vonatkozó szakaszai alapján történt, megerősíti.

**41.** Bemutattatik az egyházmegyei dékán nyugtája, mely szerint az esperes, az 1904. évi államsegélyből pótlólag kiutalt, s a tiszáninneri egyházkerülettől elküldött s a felsőzempléni egyházmegye részére eső 380 koronát, mely közigazgatási célokra utaltatott ki, illetőleg 1 kor. 24 fill. portó levonása után 378 kor. 76 fillért 1905. június hó 11-én beküldötte a dékáni hivatalnak.

Tudomásul vétetik.

**42.** Dékán utasítást kér arra nézve, hogy a néhai Gyarmathy Sámuel után maradt 801 kor. 80 fillért, mint az egyházmegyét illető tartozást, mily úton-módon hajtsa be az özvegyen.

Egyházmegyénk, tekintettel özv. Gyarmathy Sámuelné rendkívüli helyzetére, a férje után maradt 801 kor. 80 fill. kivételesen, törölni rendeli.

**43.** Olvastatott Sipos Ferenc n-toronyai tanítónak az esperesi hivatalhoz intézett, s onnan az egyházmegyéhez áttett kérvénye, melyben előadja, hogy aug. 5-én tarcavajkóci tanítóvá választatván: a n.-toronyai tanítói állásról leköszönt, de a n.-toronyai egyház azon indokolással, hogy a tiszáninneri egyházkerület szabályrendeletében a tanítói változásnál előírt aug. hó 1-én túl kérte a szolgálati bizonyítványt, annak kiadását megtagadta; az esperesi hivatal pedig a kérvényt azért tette át az

egyházmegyéhez. hogy az elbocsátó-levél ügyében ez intézkedjék; egyszeresmind csatol az esperes egy kimutatást, mely szerint Sipos Ferenc n.-toronyai tanító 12 koronával tartozik, mulasztás és tagsági díj címében a f.-zempléni tanító-egyesületnek; ebben is intézkedést kér.

Sipos Ferenc n.-toronyai tanító lemondása tudomásul vétetik, kivételesen megengedi az egyházmegye, hogy működési bizonyítványát, a n.-toronyai egyházmegyei elbocsátó-levélét az esperesi hivatal adja ki, — amire ezennel utasítatnak, de az esperes az elbocsátó-levelet csak azon föltétellel szolgáltatassa ki Sipos Ferenc részére, ha 12 korona tartozását, a f. zempléni tanító-egyesületnek kifizeti.

**44.** Beterjesztetnek az orsz. közalaphoz benyújtott segélyek iránti kérvények.

a) Gercsely, templomépítésre kér 4000 koronát.

Mint igen szegény, kevés népességű, híveire nagy kivetést tett, nemzeliségek közé ékelt egyház, ajánltatik 1000 koronára.

b) Migléc, iskolaépítésre kér 800 koronát.

Mint szegény, kevés népességű, magát megadóztatott, új paplaképítésben kimerült, nemzeliségek közt élő egyház, ajánltatik 500 koronára.

c) Borsi templom javításából és a paplak felépítéséből származott adósságának a rendezésére kér 1000 koronát.

Mint szegény, kevés számú hívekből álló egyház, mely önerején újabban sokat építkezett, emellett idegen felekezetek közé ékelve, alig állhat meg, ajánltatik 200 koronára.

d) Szürnyeg templomújításból származott adósságának rendezésére kér 1600 koronát.

Mint szegény, de buzgó egyház, ajánltatik 200 koronára.

e) Csarnahó építkezésekből származott adósságainak törlesztésére kér 1000 koronát.

A szőlők elpusztulása folytán elszegényedett, buzgó, sokat építkezett egyház, ajánltatik 200 koronára.

f) N.-Toronya, iskola, templomépítésből származott adósságainak törlesztésére s közszükségei fedezésére kér 1000 koronát.

A szőlők elpusztulása folytán elszegényedett, sokat építkezett, de buzgó egyház ajánltatik 100 koronára.

**45.** Esperes beterjeszti az év őszén kiosztandó segélyek iránt benyújtott kérvényeket.

Megfelelő eljárás végett áttétetnek a segélyosztó-bizottsághoz.

**46.** Esperes előterjeszti, hogy a zsinati naplók, a konventi, egyházkerületi, egyházmegyei jegyzőkönyvek, törvénykönyvek, s más egyházi és iskolai nyomtatványok, jelentések, szabályrendeletek stb., az egyházak által, mint azok tulajdonai, ez évi december hó 31-ig bezárólag beköttesenek és bekötve a lelkészi könyvtárban helyeztessenek el.

Az esperes ez előterjesztése, illetőleg indítványa elfogadtatik. egyházmegyénk határozatilag kötelezi az egyházakat, hogy a zsinati naplókat, a konventi, egyházkerületi, egyházmegyei jegyzőkönyveket, törvénykönyveket, s más egyházi avagy iskolai nyomtatványokat, szabályrendeleteket, jelentéseket, nemők szerint és évi sorrendben dec. 31-ig bezárólag beköttesék s bekötve a lelkészi könyvtárban évfolyam szerint helyez-

zék el, a könyv sarkán jeleztetvén a könyv címe és évfolyama száma. A lelkészek feljogosíttatnak, hogy a bekötés költségei a gondnoki számadásokba bevezetessék. Mindezek megtörténtéről az esperes az egyházlátogatóság útján szerezzen meggyőződést s ez ügyre vonatkozó részletes jelentését pedig legközelebbi tavaszi közgyűlésünkre terjessze be.

**47.** Az esperes jelenti, hogy az 1905. évi július 7-én megejtett választás alkalmával a b.-ujlaki egyház lelkészévé Hubay Bertalan s.-a.-ujhelyi káplán választatott meg.

Miután a választás az egyházi törvényeink idevonatkozó rendelkezéseinek megfelelően ejtetett meg s az ellen felebbezés be nem adatott: az egyházmegyei közgyűlés Hubay Bertalant a bodzásujlaki egyház lelkészének kijelenti, megválasztását megerősíti s ezt a főtiszteletű egyházkerületre bejelenti.

**48.** Az esperes jelenti, hogy Pálúr Miklós miglészai és Gyarmathy László bodzásujlaki tanítóvá megválasztatott.

Az egyházmegye a bemutatott okmányok alapján a megválasztottakat a tanítói állásaikban beerősíti, öket az egyházmegyébe bekebelezi és a határozatát a főtiszteletű egyházkerületre felterjeszti.

**49.** A miglészai egyház előjárósága a 3 példányban kiállított, az eredetiekkel teljesen egyező s esperesileg már megerősített tanítói díjlevelet bemutatta.

A három példányban kiállított díjlevél megerősítetik s a főtiszteletű egyházkerületre felterjesztetik.

**50.** Az esperes a bodzásujlaki anya- és garanyi leányegyház 3 példányban kiállított, az eredetiekkel teljesen egyező



s esperesileg már megerősített lelkészi díjlevelet egyházmegyeileg leendő megerősítés végett bemutatja.

A három példányban kiállított díjlevél megerősítetik s a főtiszteletű egyházkerületre felterjesztetik.

**51.** Az esperes a tussai egyház 3 példányban kiállított, az eredetivel megegyező s esperesileg már megerősített lelkészi díjlevelet egyházmegyeileg leendő megerősítés végett bemutatja.

A három példányban kiállított díjlevél megerősítetik s a főtiszteletű egyházkerületre felterjesztetik.

**52.** Olvastatott a miglési ev. ref. egyháznak kérvénye, melyben iskolaépítési tervök és költségvetésök megerősítését kéri.

Utasítatik az egyházmegye esperese, hogy amennyiben a heterjesztett tervet és költségvetést az államépítészeti hivatal felülvizsgálva jóváhagyja, azt az egyházmegye nevében erősítse meg.

**53.** Olvastatott a gálszécsi ev. ref. egyháznak kérvénye, melyben a tőketerebes—gálszécs—varannói h. é. vasút részvénytársasággal kötött szerződés megerősítését s azt kéri, hogy a kisajátított lelkészi földek után járó 145 kor., a tanítói földek után járó 250 kor. a lelkészt, illetve tanítót illető tőkének nyilvánítván, kamataikat ők élvezzék.

Az egyházmegyei közgyűlés a gálszécsi ev. ref. egyház és a tőketerebes—gálszécs—varannói h. é. vasút részvénytársaság közt létrejött kisajátítási szerződést megerősíti, egyben utasítja a gálszécsi ev. ref. egyház elöljáróságát, hogy a kisajátított tanítói földek után adott 250 koronát és a lelkészi földek után adott 145 koronát takarékpénztárba helyezze el s az előbbi összeget a

tanító, az utóbbit pedig a lelkész javára kama-  
toztassa.

**54.** Olvastatott Baczó Balázs csarnahói s.-lelkész kérvénye, melyben a bemutatott püspöki kibocsátvány és a csarnahói lelkész meghívó-levele alapján a csarnahói egyházba s.-lelkészül való beerősítéseért és az egyházmegyébe való bekebelezéseért folyamodik.

Az egyházmegyei közgyűlés Baczó Balázs csarnahói s.-lelkészül a bemutatott iratok alapján a csarnahói egyházba s.-lelkészül beerősíti és az egyházmegyébe bekebelezi.

**55.** Esperes jelenti, hogy Szász Tihamér volt csarnahói s.-lelkész kibocsátványát a püspök úr f. é. okt. haváig meghosszabbította, a m.-sasi lelkész pedig f. é. jul 1-től szept. 1-ig s.-lelkész gyanánt maga mellé kiküldeni kérte, minek folytán Szász Tihamért a nevezett időre az esperes a m.-sasi egyházba s.-lelkészül beerősítette.

Tudomásul vették.

**56.** Olvastatott Marton János s.-a.-ujhelyi s lelkész kérvénye, melyben I-ső és II-ik lelkészsképesítési bizonyítványa, valamint külföldi egyetemen való hallgatását igazoló bizonylata alapján a s.-a.-ujhelyi egyházba s.-lelkészül való beerősítését és az egyházmegyébe való bekebelezését kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés Marton Jánost bemutatott okmányai alapján a f.-zempléni egyházmegyébe bekebelezi és a s.-a.-ujhelyi egyházba s.-lelkészül beerősíti.

**57.** Olvastatott az egyházmegyei tanügyi bizottság f. é. aug. 8-án S.-A.-Ujhelyben tartott ülésének jegyzőkönyve, melyben a következők terjesztettek az egyházmegyei közgyűlés elé:

a) Kitünő osztályzatú iskolák: Lasztomér, Vásárhely, Szürnyeg, Magyarsas, Ladmóc, Kistoronya. Továbbá a vallás-tanítás szempontjából a köv. állami, illetve községi iskolák:

Nagymihály, Homonna, Mező-Laborc, Cselej, Egres, Bodzásujlak, S.-A.-Ujhely, Legenye.

Dícséretesek: Abara (fi és nő), Málca, Szalók, Deregnyő, Nagyráska, Kisráska, Bánóc, Morva, Kis- és Nagyazar, Miglész, Hardicsa, Imreg, Zemplén, Szöllöske, Lasztóc, Garany, Kis- és Nagybári, Kolbása, Alsó-Mihályi. Továbbá a vallástanítás szempontjából a következő állami iskolák: Lazony, Töketerebes, Kazsó, Bodrogszerdahely, Geresely, Gálszécs.

Kielégítők: Tussa, Nagytoronya.

Gyenge: Magyar-Izsép.

Az iskola építése miatt nem volt minősíthető: Csarnahó.

b) A felszerelés az egyházkerület által alkotott szabályrendelet kívánalmaihoz képest minden iskolában hiányos. Mivel pedig nincs reménység ahhoz, hogy szegény egyházaink a szabályrendeletben felsorolt tanszereket a maguk erejéből hamarjában beszerezzék: azért arra kéri az egyházmegyét a tanügyi bizottság, hogy utasítsa az iskolafentartó egyházakat, miszerint legalább a legszükségesebb tanszereket, minők a számológép, térképek, földgömb, hossz-, ür- és súlymértékek szemléltetéséhez szükséges tárgyak, mielőbb szerezzék be. Ha pedig ezt önerejükből tenni nem képesek, akkor minden év jún. 15-ig a tanfelügyelő útján folyamodjanak ezekért a vallás- és közokt. minisztériumhoz.

Az egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottság javaslatát elfogadja s a határozatot ily értelemben mondja ki.

c) Rendtartási könyvek a legtöbb iskolánál hiányzanak. Azért utasítandók lennének az egyházak azok beszerzésére. A körlátogatóknak pedig meghagyandó volna, hogy azokat megvizsgálják s erről jelentést tegyenek az egyházmegyének.

Az egyházmegyei közgyűlés utasítja az egyes iskolafentartó egyházak elöljáróit, hogy az iskola számára rendtartási naplószeresszenek be. Az iskolalátogatóknak kötelességévé tétetik, hogy ezeket megvizsgálják s vizsgálatuk eredményéről jelentést tegyenek az egyházmegyének. Az esperes pedig felhivatik, hogy e határozatot körlevélben hozza az iskolafentartó egyházak elöljáróinak tudomására.



*d)* Az órarend némely iskolában nincs kifüggesztve, holott az egyházker. szabályrendelet ezt megkívánja. Meghagyandó volna azért minden tanítónak, hogy év elején az iskolaszéki elnök által aláírt s jóváhagyott órarend az iskolateremben kifüggesztessék.

Az egyházmegyei közgyűlés utasítja az egyházmegye összes tanítóit, hogy az iskolaszéki elnök által jóváhagyott és aláírt órarendet minden iskolai év elején függeszék ki iskolájokban; az esperes pedig felhívatik, hogy az egyházmegye e határozatát körlevélileg közölje az iskolaszéki elnökök útján a tanítókkal.

*e)* Mulasztások nagy számmal fordulnak elő itt is, ott is. Az iskolaszéki elnököknek meghagyandó volna, hogy azokat pontosan adják ki s a mulasztók törvényszerű megbírságolását sürgessék.

Az egyházmegyei közgyűlés utasítja a tanítókat, hogy az iskolai mulasztásokat minden hó 1-én és 15-én pontosan mutassák ki, az iskolaszéki elnökök pedig ez intézkedés foganatosításának szigorú ellenőrzésére s a mulasztók pontos kiadására utasíttatnak. Végül az esperes felhívatik, hogy ezt a határozatot az előbbivel egyidejűleg körlevélben tudassa az iskolaszéki elnökökkel s általuk a tanítókkal.

*f)* Miglészen a tanító földrajzot és történelmet nem tanított. Egyházi előljáróság utasítandó, hogy szigorúan ügyeljen fel, hogy a tantervben kijelölt minden tantárgy taníttassék.

Az egyházmegyei közgyűlés utasítja a miglészi egyház előljáróságát, hogy szorgosan ügyeljen fel, miszerint iskolájában a tantervben megszabott minden tantárgy taníttassék.

*g)* A m.-izségi iskola szellemi állapota gyenge. Tanító szigorúan utasítandó több szorgalomra, buzgóságra és önkép-

zésre, mert ha kötelességének a jövőben is így fog eleget tenni, akkor ellene egyenesen fegyelmi vizsgálat lesz indítandó.

Ruczik János m.-izsépi tanító több buzgalomra, nagyobb szorgalom kifejtésére és gondos önképzésre utasíttatik, mert ha iskolája a jövőben is ilyenek fog találni: kénytelen lesz az e.-m. közgyűlés vele szemben szigorúbb eljárás alkalmazásához folyamodni.

*h)* Nem elég kellő a fegyelem a zempléni, garanyi és alsó-mihályi-i iskolákban. Az utóbbiban a tanterv is csak kis részben vitetik keresztül.

Utasíttatik a zempléni, garanyi és alsó-mihályi-i egyház tanítója, hogy az iskolában mindenük kellő fegyelem tartására törekedjék, az utóbbi pedig a tanterv szigorú betartására és keresztülvitelére is utasíttatik.

*i)* A garanyi iskola helyisége tisztasági szempontból kifogás alá esik.

Utasíttatik a garanyi egyház iskolaszéke, hogy jövőre az iskola tisztántartására nagyobb gondot fordítson.

*j)* A nagy- és kishári-i, kistoronyai egyház a tanító fizetését, az alsó mihályi-i pedig a tandíjat nem fizeti rendesen. Pedig a nagybári-i tanító jövedelme a tanítói fizetés túl magas felbecslése miatt igen csekély, miért is őt a tanügyi bizottság a segélyosztó-bizottság szíves figyelmébe ajánlja.

Utasíttatik a kis- és nagybári-i, valamint a kistoronyai és alsó-mihályi-i egyházak elöljárósága, hogy a tanító fizetését pontosan szedjék be és szolgáltatassák át a tanítónak. A nagybári-i tanító pedig az e.-m. segélyosztó-bizottság figyelmébe ajánltatik.

k) A nagytoronyi tanító kötelességének teljesítésében hanyag, lelkiismeretlen. Szigorúan utasítandó nagyobb szorgalom kifejtésére, lelkiismeretesebb tanításra.

Miután Sipos Ferenc nagytoronyi tanító elhagyta egyházmegyénket, ennél fogva határozathozatal szükségére nem forog fenn.

l) Az iskolák minősítése nem a szabályrendelet szerint történik. Hagyja meg az egyházmegye a körlátogatóknak, hogy az érdemjegyek megállapítása alkalmával a szabályrendelet 66. §-ának 1., 2., 3. számú bekezdésére szigorúan ügyeljenek.

Az egyházmegyei közgyűlés utasítja az iskolalátogatókat, hogy a minősítést a szabályrendelet idézett pontjában foglalt intézkedéseknek megfelelőleg végezzék.

m) Az abarai tanítónő kéri az egyházmegyét, hogy az abarai egyház előljáróságát egy kályhának egyik szobájába való beállítására utasítsa.

Az egyházmegyei közgyűlés felhívja az abarai egyház előljáróságát, hogy a tanítónő egyik szobájába kályhát még ez őszön és pedig lehetőleg mennél előbb állítson be.

n) A hardicsai tanító kéri az egyházmegyét, hogy az iskolába külön bejárat készíttetése iránt intézkedjék.

Az egyházmegyei közgyűlés felhívja a hardicsai egyház előljáróságát, hogy az iskolát még ez őszön külön bejáratlalt látassa el.

o) A s.-a.-ujhelyi körlátogatóság elnöke jelenti, hogy dr. Nyomárkay Ödön világi iskolalátogató ez évben is 7 kor. értékű vallásos könyveket ajándékozott az egyes iskolák jobb tanulói részére jutalomkönyvek gyanánt.

Az egyházmegyei közgyűlés a legnagyobb elismeréssel veszi tudomásul dr. Nyomárkay Ödön-



nek a ref. tanügy és vallásos szellem fellendülését szolgáló újabb nemes tettét s ezért neki őszinte köszönetét nyilvánítja.

p) A gyüleőről való elmaradását igazolta: Rácz József, Bottka Bertalan, Karakó Ferenc. Könyves Kálmán és Bottka Gyula biz. tagok katonai gyakorlaton voltak. Nem igazolta távolmaradását Virág József és Kecskeméthy Zsigmond. Kéri a tanügyi bizottság az egyházmegyét, hogy az indokolatlanul elmaradottakat legalább 4 kor. pénzbírságban marasztalja el, kivéven a világi látogatókat.

Az egyházmegyei közgyűlés a tanügyi bizottsági tagokat a tanügyi bizottsági gyűlésen való pontos megjelenésre utasítja, mert különben kénytelen lesz az igazolatlanul elmaradó papi és tanítói tagokkal szemben pénzbírságot alkalmazni.

58. Esperes beterjeszti a kis- és nagybári-i egyházak kérvényét, melyben aziránt folyamodnak, hogy míg a paplakot felépítik, addig a csarnahói s.-lelkész szolgálataival élhessenek, adminisztrátor pedig addig egyházukba be ne rendeltessék.

Az e. m. közgyűlés utasítja az esperest, hogy a bári-i lelkészi állásra hirdessen újlag pályázatot; addig pedig, míg az egyháznak lelkésze lesz, az egyház ideiglenes adminisztrációjáról gondoskodják.

59. Olvasatott Virág József lasztoméri lelkész kérvénye, melyben megengedni, illetve a lasztoméri lelkészt utasítani kéri, hogy Lasztomér és Nagymihály egyházközségekből egy legációt alakítson. Továbbá, hogy Lasztomérben a lelkész a sátoros ünnepekben ott dívó két napos úrvacsoraosztás helyett csak az ünnep első napján osszon úrvacsorát, — második nap pedig Nagymihályban, mialatt Lasztomérben a lelkészi teendőket az ünnepi követ végezné.

Az e. m. közgyűlés beleegyezését adja abba, hogy Lasztomér és Nagymihály külön legációvá

alakúljon. A lasztoméri másodnap i úrvacsoraosztás megszüntetése tárgyában azonban utasítja az egyház presbyteriumát, hogy hozzon e részben első fokú határozatot.

**60.** Olvastatott a gálszécsi egyház előljá rósá gának kérvénye, melyben előadja, hogy a gálszécsi áll. iskolánál a 4-ik tanerő helyét az államkormány betölteni nem akarja, valamint Kohányban sem hajlandó a tervbevett állami iskolát felállítani. Minélfogva az egyházat az a veszély fenyegeti, hogy a ref. gyermekek az állami iskolából való kiszorulás esetén merőben oktatás nélkül maradnak. — Tekintettel erre a körülményre, kérte az egyház az államkormányt, hogy a szünetelő ev. ref. iskolánál a tanítói fizetést 800 koronára emelje fel, amire az államkormány a betérjesztett miniszteri leirat szerint hajlandónak is nyilatkozott.

Kéri tehát az előljá róság az egyházmegyét, miszerint vizsgálta ssa meg az egyházlátogatóság által, hogy a viszonyok nem követelik-e az iskola újból való megnyitását? És ha az egyházlátogatóság előterjesztése oly értelmű lenne, hogy az iskola megnyitását és a tanítói állomás betöltését egyházi közérdek parancsolja: az esetben utasítsa az egyházmegye a gálszécsi egyházat az iskola megnyitására és a tanítói állomás betöltésére.

Az egyházmegyei közgyűlés megbízza a gálszécsi já rás egyházlátogatóságát, hogy annak idején szerezzon körülményes tájékozódást az iránt, hogy a gálszécsi egyház közérdeke nem követeli-e a szünetelő iskola mielőbbi megnyitását és a tanítói állomás betöltését? Felhívja egyszersmind az egyházlátogatóságot, hogy tájékozódása credményéről terjesszen majd kimerítő jelentést a tavaszi e. m. közgyűlés elé.

**61.** Esperes jelenti, hogy a f.-zempléni tanító-egyesület, Pányoki Dániel nyug. tanítónak, ki a népnevelés terén 53 évet szolgált s abból a legtöbbet egyházmegyénknél, ezen alkalomból, egy az egyesület és az egyházmegye közönsége által vett emléktárgyat (ezüst óra, ezüst lánc s arany mellű) kíván a közgyűlésen, ünnepélyesen átnyújtani.

Felhívja azért esperes Péter Mihály főjegyzőt, mint a f-zempléni tanító-egyesület papi elnökét az emléktárgy átadására.

Péter Mihály egyesületi elnöknek az ünnepelthez intézett s érdemeit méltató rövid beszéde után, melynek kapcsán az emléktárgyat az ünnepeltnek átadja és Pányoky Dániel nyug. tanítónak arra adott válasza után

egyházmegyénk ezen ünneplésnek j.-könyvében való megörökítését kimondja, s míg egyfelől örömeinek ad kifejezést a szép ünnepély felett s Pányoky Dánielnek 53 éves, a népnevelés hasznára történt hű munkálkodását jegyzőkönyve lapjain hálásan feljegyzi, másfelől azt kívánja, hogy a hű munkás még sokáig erőben élvezhesse aggkora napjait.

**62.** Esperes jelenti, hogy az időszaki bíróság megbízatása lejárt.

Az időszaki bíróság az elnökség mellett Kádár János papi, Dókus Gyula, Dókus Ernő világi tanácsbírák, mint rendes, Kozma Antal, Szeghő Béni papi és Diószeghy János világi tanácsbírák, mint póttagok és az egyházmegyei ügyészből megalakíttatik.

**63.** Az őszi egyházkerületi közgyűlésre képviselőkül kiküldetnek.

Az elnökség mellett rendes tagokul: Kozma Antal, Tudja Mihály papi, Dókus Ernő Nemes Lajos világi tanácsbírák, Péter Mihály papi és Dókus László világi főjegyzők, póttagokul Virág József papi tanácsbíró és Bernáth Aladár világi aljegyző.

Felkéretnek az egyházkerületi közgyűlésre kiküldött rendes tagok, hogy netaláni akadályoztatásuk esetén e körülményt az esperessel idejében tudassák, hogy a póttagok kiküldése iránt intézkedhessék.



A közgyűlésen megjelenő kiküldöttek figyelme felhívatik az egyházkerület 1903. évi tavaszi közgyűlésének 122. pontjában foglalt azon határozatra, hogy az egyházkerületi közgyűlésen elejétől végig jelen lenni tartoznak.

#### 64. Jegyzőkönyv hitelesítésére

Esperes és Dókus Ernő világi tanácsbíró elnöklete alatt Tudja Mihály, Virág József papi tanácsbírák, Kiss Tamás málcai lelkész és a jegyzői kar küldetnek ki.

65. E jegyzőkönyvi pontok a Sátoralja-Ujhelyen 1905. szeptember hó 18-án tartott hitelesítő bizottsági ülésén

meghitelesítették.

## BIRÓSÁGI ÜGYEK.

A felső-zempléni ev. ref. egyházmegye **közigazg. bíróságának** 1905. évi szept. hó 4-én Alsó-Mihályiban tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

### I.

**Tárgy: Nyitray József lasztoméri tanító munkaváltság-követelése.**

*Jelen voltak Hutka József esperes és Dókus Gyula legidősebb egyházm. világi tanácsbíró elnöklete alatt: Szegő Béni, Kozma Antal, Kádár János, Tudja Mihály, Virág József papi-, Dókus Ernő, Nemes Lajos világi tanácsbírák és Süttő Kálmán e. m. papi aljegyző, mint előadó és jegyző.*

A felső-zempléni ev. ref. egyházmegye közig. bírósága Alsó-Mihályiban 1905. szept. 4-én tartott ülésében tárgyalás alá vevén Nyitray József lasztoméri tanítónak 48 kor. tanítói munkaváltság-követelés ügyében beadott kérvényét, annak eredményéhez képest a következő végzést hozta:

### Végzés.

Miután ez az ügy első fokon a presbyterium illetékessége alá tartozik: útasíttatik a lasztoméri egyház presbyteriuma, hogy hozzon e tárgyban első fokú határozatot.

### II.

**Tárgy: Szász Tihamér volt kisbári-i adminisztrátor kérvénye.**

*Jelenvoltak Hutka József esperes és Dókus Gyula legidősebb egyházm. világi tanácsbíró elnöklete alatt: Szegő Béni, Kozma Antal, Kádár János, Tudja Mihály, Virág József papi-, Dókus Ernő, Nemes Lajos világi tanácsbírák és Süttő Kálmán e. m. papi aljegyző mint előadó és jegyző.*

Olvastatott Szász Tihamér volt kis- és nagy-bári-i adminisztrátor kérvénye, melyben a csatolt presbyteri jegyzőkönyv alapján 3 havi adminisztrátori szolgálataiért a kishári-i egyházzal szemben 80 korona, a nagybári-i egyházzal szemben 10 korona lelkészi járandóság megállapítását és részére való kiutaltatását kérelmezi.

Miután a Kis- és Nagybáriból jelen volt egyházi előljárók kijelentették, hogy Szász Tihamér követelését már kielégítették: ennél fogva az ügy, mint tárgytalan, a napirendről levétetik.

### III.

#### **Tárgy: Zajzon Mihály balajti s.-lelkész panaszos kérvénye.**

*Jelen voltak Hutka József esperes és Dókus Gyula legidősebb e. m. világi tanácsbíró elnöklete alatt: Szegő Béni, Kozma Antal, Kádár János, Tudja Mihály, Virág József papi-, Dókus Ernő, Nemes Lajos világi tanácsbírók és Sütő Kálmán e. m. papi aljegyző mint előadó és jegyző.*

Olvastatott Zajzon Mihály balajti s. lelkésznek a kis- és nagybári-i egyházakkal szemben beadott panaszos kérvénye, melyben előadja, hogy a bárriak az esperestől h.-lelkész berendelését kérték, az esperes pedig f. é. júl. 1-től kezdődőleg öt rendelte be Nagy- és Kisháriba h.-lelkésznek. A bárri hívek öt meg is hívták, ő egyházukban többször meg is jelent, utóbb pedig h.-lelkészökül elfogadni nem akarták. Minek folytán mint családos ember 1 és  $\frac{1}{2}$  hónapig állás nélkül maradt.

Mindezek alapján a bárri-i lelkészi fizetésből legalább 1 hónapi járandóságnak és többszörös odautazása költségeinek a részére való megállapítását kérelmezi.

Ezzel kapcsolatban olvastatott a kis- és nagybári-i egyház f. é. júl. 16-án tartott közös presbyteri gyűlésében felvett jegyzőkönyv, melyben előadják, hogy a bárri-i egyháznak a paplak renoválásához nélkülözhetetlen szüksége van a lelkészi jövedelem egy részére, valamint hogy az építkezés idején ők a h.-lelkész számára a faluban nem tudnak lakást biztosítani. Ez az oka, hogy ők Zajzont h.-lelkészül el nem fogadhatják, minél fogva a berendelés visszavonását kérik.



Olvastatott végül a nagybári-i egyház folyamodványa, melyben hivatkozva arra, hogy ők Zajzont szívesen elfogadták volna h.-lelkészökül s erészbén egyedül a kisháriakat terheli a felelősség: kéri az egyházmegyei bíróságot, hogy a netalán megállapítandó pénzbírságban való részesedés kötelezettsége alól a nagybári-i egyházat felmenteni szíveskedjék.

Ebben az ügyben a felső-zempléni ev. ref. egyházmegye közíg. bírósága a következőkép határozott:

### *Határozat.*

A felső-zempléni ev. ref. egyházmegye közíg. bírósága kötelezi a kis- és nagybári-i egyházakat, hogy Zajzon Mihálynak a papi jövedelem terhére 50 koronát egyetemlegesen fizessenek ki. Útasítja ennél fogva a kishári-i egyház gondnokát, hogy mihelyest a papi jövedelem alapjául szolgáló és az egyházkerületnél elhelyezett tőke kamatai befolyanak: az említett 50 koronát Zajzon Mihály balajti s.-lelkész részére azonnal felelősség terhe alatt küldje el.

### *Indokok:*

A beadott ügyiratokból az tűnik ki, hogy Zajzon Mihályt az esperes törvényadta jogánál fogva a kis- és nagybári-i egyházakba f. é. júl. 1-től kezdődőleg h.-lelkész gyanánt tényleg berendelte. De kitűnik az is, hogy éppen a bári-i hívek maguk voltak azok, akik az esperestől küldöttségileg h.-lelkész berendelését kérték. Kitűnik továbbá, hogy a h.-lelkészül berendelt Zajzon Mihályt is ugyancsak küldöttségileg kérték fel a bári-i h.-lelkészi állás elfogadására. Zajzon egyházukban meg is jelent s csak mindezek után jutott eszökbe a bári-i híveknek Zajzonnak lemondani, az esperest pedig a berendelés visszavonására azzal az indokolással kérni, hogy a papi fizetés egy része a paplak renoválására szükséges s hogy a renoválás idejére nem tudnak lakást adni a h.-lelkésznek.

Miután pedig h.-lelkész berendelését a kis- és nagybáriak maguk kérelmezték, az esperes pedig Zajzon Mihályt egyházukba tényleg berendelte; miután továbbá az esperes berendelésére és a báriak meghívására támaszkodva, Zajzon Mihály

több oldalról jövő meghívást elszalasztott, utóbb pedig főleg a kisbáriak megváltozott magatartása miatt mint nős ember 1 és fél hónapig hely nélkül maradt, eközben pedig a báriak által teremtett helyzet folytán többször Báriba utazott: ennél fogva a kis- és nagybári-i egyházat Zajzon Mihály részére a fentebbi kárpótlás megfizetésére kellett kötelezni.

A nagybárii egyház kérését figyelmen kívül kellett hagyni, mivel a megállapított 50 korona nem büntetés gyanánt, de kárpótlás gyanánt és pedig az együttes papi jövedelem terhére szabattól ki; nem is említve azt, hogy a f. é. júl. 16-án felvett közös presbyteri jkönyvben a nagybáriak is kérik, hogy Zajzon Mihály h.-lelkészül egyházukba be ne rendeltessék.

A felső-zempléni ev. ref. egyházmegye **fegyelmi bíróságának** 1905. szeptember hó 5-én, Alsó-Mihályiban tartott üléséről felvett jegyzőkönyv.

#### IV.

#### **Tárgy : Várady Pál fegyelmi ügye.**

*Jelen voltak Hutka József esperes, Dókus Gyula legidősebb egyházmegyei világi tanácsbíró elnöklete alatt: Kozma Antal, Virág József, Tudja Mihály, papi, Dókus Ernő világi tanácsbíró. Előadó: Péter Mihály papi főjegyző.*

Egyházi elnök az ügy megnevezésével az ülést megnyitja s felhívja az előadót az ügy ismertetésére, ki is az ügyet részletesen előadván: a bíróság zárt ülésben a következőleg

*ítélt.*

A felső-zempléni ev. ref. egyházmegye fegyelmi bírósága 1905. szept. 5-én, Alsó-Mihályiban tartott ülésében tárgyalás alá vevén a gr. Lónyay Gábor deregnyői főgondnok által a Várady Pál deregnyői tanító ellen beadott fegyelmi panaszt, — a fegyelmi ügyet ezennel beszünteti.

### *Indokok:*

Gróf Lónyay Gábor a deregnyői egyház főgondnoki állásáról lemondott, mint magánegyén pedig a fegyelmi panaszt fel nem tartja; a deregnyői egyház presbyteriuma a vádat magáévá nem teszi; ezért és azon okból, hogy a bíróság hivatalból üldözendő cselekményt fenforogni nem lát, a fegyelmi ügyet be kellett szüntetni.

### **E jegyzőkönyvi pontokat jegyzték:**

- PÉTER MIHÁLY papi főjegyző: az 1, 2, 10, 18, 22, 31, 39, 40, 41—46, 61, 65. pontokat és a fegyelmi bíróság 1 pontját.
- DÓKUS LÁSZLÓ világi főjegyző: az 5, 6, 11, 15, 16, 20, 21, 25, 26, 32—37, 62—64. pontokat.
- SÜTŐ KÁLMÁN papi aljegyző: a 3, 4, 7, 12, 17, 24, 20, 30, 38, 54—60. és a közigazgatási bir. I—III. pontokat.
- BERNÁTH ALADÁR világi aljegyző: a 8, 9, 13, 14, 19, 23, 27, 28, 47—53. pontokat.

# TÁRGYMUTATÓ.

## I. Közgyűlési ügyek.

Jelen voltak névsora és az elmaradtak igazolása.

1. A közgyűlést istenitisztelelet előzte meg.
2. Bernáth Elemér gondnok akadályozva lévén a megjelenésben, helyét Dókus Gyula legidősebb tanácsbíró foglalja el.
3. Több tanító az esküt leteszi.
4. A csernahói egyház iskoláját felépítette, új tanítói lakot is szándékozik építeni.
5. A zempléni adósság ügyében határozat.
6. A morvai adókivetés megerősítettik.
7. Iskolai felszerelési hiányok pótlása tárgyában intézkedés.
8. A kassai temető ügy.
9. A ladmóci regale-kártalanítási ügy.
10. A homonnai ev. ref. és az ottani ág. h. ev. egyház közötti jogviszony rendezése tárgyában kiküldött bizottság jegyzőkönyve, illetőleg az abban foglalt egyezség elfogadtatik.
11. A Szondy-Kenessey alap természetét feltüntető okmány és a n.-ráskai egyház ügyében annak alapján hozott határozat.
12. Az iskolalátogatók az e. m. határozatának figyelembe vételére utasítatnak.
13. Az esperes több tanítón behajtott tanítóegyesületi tagsági díjat, Eötvös-alap díjat és birságokat az egyesületi pénztárnál átadta.
14. A nagybárii gondnoki számadási ügy.
15. A n.-toronyai gondnoki számadás ügye és évi költségvetés ügyében utasítás.
16. A ladmóci egyház a Komáromy belsőséget el nem adja.
17. Szalókon több rendbeli építkezés történt.
18. Az őszi gyűlések tárgyában hozott határozat.
19. Horkay Bertalan a tavaszi gyűlésről való elmaradásáért reá kirótt 10 kor. birság alól, — indokok miatt, — felmentetik.



20. A szálláskei egyház kölesönt kér a kerülettől.
21. A b.-ujlaki tűzkárbiztosítás ügye.
22. Diószeghy János varannói főszolgabíró világi tanácsbíróvá való választása.
23. Papp József szalóki tanító eskütételéről szóló bizonylatot Tudja Mihály bemutatja.
24. A nagybárii iskola épület javításának ügye nyilvántartatik.
25. A gercselyi templom építési ügy.
26. A ladmóci egyháznak megengedtetik, hogy a földhitel intézettől 5000 kor. kölesönt felvehessen.
27. A bodzásujlaki Lesko Sára és Lajos Borbála féle alapítvány.
28. A bodzásujlaki templom építési költségvetést az esperes megerősítette.
29. B.-ujlaki kölesön templom építés céljára.
30. A gercselyi úrvacsorai pohár ügye.
31. Az istenitiszteletti rendtartás ügyében adott előadói vélemény és az egyházmegyei határozat.
32. A hegyii templom építési ügy.
33. Nyitray Lajos a tussai lelkészi állásba beiktattott.
34. Péter Mihály főjegyző a jegyzőkönyveket a sárospataki nyomdában nyomathatja.
35. Hubay Bertalan b.-ujlaki lelkészsze választása megerősített.
36. A Rácz Ádám-féle alapítványi pénz ügyében jelentés.
37. A hegyi-i egyház kölesönt akar felvenni a kerülettől templomépítésre.
38. Hubay Bertalan b.-ujlaki lelkész és özv. Gyarmathy Sámuelné közötti fizetés megosztási ügy.
39. A lelkészek jelen évi özv. árvagyántári járulékáról szóló kimutatás.
40. A kolbásai egyház rendkívüli adókimutatása megerősített.
41. Az 1904. évi rendkívüli államsegély, közigazgatási célokra tartozó, a Dékánhoz elküldetett.
42. A néhai Gyarmathy Sámuel után maradt 801 kor. 80 fill. tartozás töröltetik.
43. Sipos Ferenc volt n.-toronyai tanítónak, az esperes adjon elbocsátót, a n.-toronyai egyház szolgálati bizonyítványt.
44. Domesztikai segélyre ajánlott egyházak.
45. Az őszi segélyek iránt benyújtott kérvények a segélyosztó-bizottsághoz tételnek.
46. Az egyházi nyomtatványok bekötetendők.
47. Hubay Bertalan b.-ujlaki lelkészsze választatott.
48. Pálur Miklós migléci és Gyarmathy László zempléni tanítóvá választattak.

49. A migléci tanítói díjlevél megerősítése.
50. A bodzásujlaki lelkészi díjlevél megerősítettik.
51. A tussai lelkészi díjlevél megerősítettik.
52. A migléci iskola építési terv és költségvetés.
53. A gálszécsi egyház lelkészi és tanítói földjeinek egy részét a helyi érdekű vasutársaság kisajátította. A nyert összeg takarékpénztárban a lelkész és tanító számára kamatozik.
54. Bacó Balázs csernahói s. lelkészszé beerősítettik.
55. Szavi Tihamér püspöki kibocsátványa meghosszabbított s. jul. 1-től okt. 1-ig M.-Jesztreben visel s. lelkészi szolgálatot.
56. Márton János s.-a.-ujhelyi s. lelkészül beerősítettik.
57. A tanügyi bizottság j.-könyve.
58. Az esperes a n.-bárii lelkészi állásra hirdessen pályázatot s. addig pedig az egyház administratiojáról gondoskodjék.
59. Lasztomér és N. Mihály külön legatiót alkothat, de az ünnep másodnapos úrvacsora-osztás ügyében a presbyterium hozzon elsőfoku határozatot.
60. A gálszécsi iskolai viszonyokat az egyházlátogatóság vizsgálja meg.
61. Pányoky Dániel n.-toronyai nyug. tanító jubileuma.
62. Az időszaki bíróság tagjai.
63. A kerületre kik küldettek?
64. A jegyzőkönyvi hitelesítésére kik küldettek ki?
65. A j.-könyv meghitelesített.

## **II. Közigazgatási bírósági ügyek.**

1. Nyitray József lasztoméri tanító munkaváltság-követelése.
2. Szász Tihamér volt kis- és nagybári-i adminisztrátor segédlelkész követelése a kis és nagybári-i egyháztól.
3. Zajzon Mihály segédlelkész követelése a kis- és nagybári-i egyházon.

## **III. Fegyelmi ügyek.**

1. Várady Pál doregnyői tanító fegyelmi ügye beszüntettetik.

## BETŰRENDES MUTATÓ.

Abara 57. m.  
Alsómhalyi 57 h. 57 j.  
Árokszállásy János 3.  
Baczó Balázs 54.  
Bernáth Aladár 63.  
Bernáth Elemér 2.  
Bodzásujlak 28, 29, 50.  
Borsi 44.  
Csernahó 4, 7, 44.  
Diószeghy János 22, 62.  
Dókus Ernő 62, 63, 64.  
Dókus Gyula 2, 62.  
Dókus László 63.  
Egyházak 57. b. 57. c.  
Egyházlátogatóság 5, 9, 26, 60.  
Egyházmegyei ügyész 8, 62.  
Esperes 32, 37, 38, 43, 46, 58, 64.  
Gálszécs 53, 60.  
Garany 7, 57 h. 57 i.  
Gercsely 25, 30, 44.  
Gyarmathy László 3, 48.  
Gyarmathy Sámuel 42.  
Özv. Gyarmathy Sámuelné 38.  
Hardicsa 57 n.  
Hegyi 32, 37.  
Hollós János 13.  
Homonna 10.  
Horkay Bertalan 19.  
Hubay Bertalan 35, 38, 47.  
Isaák János 22.  
Iskolalátogatók 12, 57 l.



Istenítiszteleti rendtartás 31.  
Jegyzői kar 64.  
Kazsu 8.  
Kádár János 62.  
Kis-Bári 57 j. köz. bir. III.  
Kecskeméthy Zsigmond 13.  
Kis Tamás 64.  
Kis-Toronya 57 j.  
Kolbása 40.  
Kozma Antal 62, 63.  
Kövy Jolán 3.  
Kuthy Anna 3.  
Ladamócz 9, 26.  
Lasztomér 59, köz. bir. I.  
Lelkészek 39, 46.  
Magyar-Izsép 7.  
Márton János 56.  
Málca 7.  
Migléc 7, 44, 49, 52, 57 f.  
Nagybári 7, 14, 24, 57 j. köz. bir. III.  
Nagybárii tanító 57 j.  
Nagyráska 7, 11.  
Nagytoronya 15, 43.  
Nemes Lajos 63.  
Nyitray Lajos 1, 33.  
Nyomárkay Ödön 57 ó.  
Papp József 13, 23.  
Pálur József 13, 48.  
Pálur Miklós 3.  
Péter Mihály 10, 18, 31, 34, 63.  
Ruczik János 57 g.  
Segélyosztó bizottság 45.  
Séllzey Győző 3.  
Sipos Ferenc 43.  
Szász Tihamér 55.  
Szeghő Benó 62.  
Szombathy Béla 3.  
Szondy-Kenessey alap 11.  
Szöllőske 7, 20.

Sziirnyeg 44.

Tanítók 57 d. 57 é.

Tanügyi bizottsági tagok 57 f.

Tudja Mihály 63, 64.

Tussa 7, 51.

Zabary Pál 13.

Zajzon Mihály köz. bir. III.

Zolnay Gergely 13.

Zemplén 5, 57 h.

Várady Pál fegy. bir. I.

Virág József 63, 64.



